Массо а мехкий пролетареш, вiашагiкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ШОАТТА, 22 ДЕКАБРЬ, 1979 ШУ. ● № 153 (6128). ● Мах 2 кепиг.

КПСС обкоме

КПСС обкома бюрос соцам тiайийцаб «В. И. Ленин вай 110 шу дизара яха ма йоаггiара накъаахара социалистически яхь йоаржаяра хьакъехьарча «Промавтоматика» Iилма - производствении объединене коллектива инициативах» лаьца.

Тiайийцача соцам тiа къоабальй В. И. Ленин ваь 110 шу дизара даха ма доаггiара накъадахари иттлагiча пятилетка план 1980 шера 22 апрелага кхачале кхоачашъяри духьа шерра социалистически яхь йоаржае ьнна тiахьехам бьчa «Промавтоматика» Iилма - производствении объединене коллектива инициатива.

Парте горкомаш, райкомаш, облсовпроф, ВЛКСМ обком, предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я массе метте «Промавтоматика» НПО коллектива инициатива ма яра хьавлацаран дiайоаржеяраш, В. И. Ленин ваь 110 шу дизара даха ма доаггiара накъадахар, пятилетка заданеш 1980 шера 22 апрелага кхачале кхоачашъяр духьа яхь вiаштiехьаккхара тiаберзабеь шерра организаторски массово-политически болх предприятей, цехий, бригадей, сменой, участкай коллективашка, къаьст-къаьстача производствонхашта юкъе чакхбаккха. Коллективаш низаш тiадерзаданза дергдац производства чульара кхоачамаш гахараи царех пайда эцарах, материальни, энергетически, къахьегама ресурсаш кхоярах, Iилмана, техникана, хьалха латтача опыта карагiдоьнераш производствана юкъеяхьарах йола КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума указанеш кхоачашъяра.

Республикански газетий, телевидене радиовещанен редакцеш декхарийла я В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна къахьегамхоша лаьцача социалистически яхь лелам шерра бувца.

«ПРОМАВТОМАТИКА» IИЛМА-ПРОИЗВОДСТВЕНИИ ОБЪЕДИНЕНЕ КОЛЛЕКТИВО НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-ерча ЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАЧА КОЛЛЕКТИВАШКА, БЕРРИГАЧА БОЛХЛОШКА, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОШКА, ГIУЛАКХЕРЧА НАХАГА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Мехка къахьега коллективаш массе метте карарча шера заданеш социалистически декхараш сийленца кхоачашде. Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара яха ма йоаггiара накъаяха гiерташ я хiанз.

Тха «Промавтоматика» Iилма-производствении объединене коллективо карарча пятилетка хьалхарча деношка а дена шерра социалистически яхь йоаржайир сменашта, цехашта, бригадашта юкъе къахьегаме эггара лакхагiча хьоккхамашка кхачар, иттлагiа пятилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа.

Тхайнцига чiоаггiа уйла тiайохийт «Берригача балха эффективности дикали лакхъяр духьа!», «Къахьегамца коммунистически гiулакх лелаяр духьа» яхаш девиз а йолаш лелаю яхь дегiайоалаяра. Производства ресурсаш яхы тiа а лахараи царех пайда эцаран, къахьегамен технологически дисциплине чiоагiъяра, берригача балха эффективности дикали лакхъяра. Объединене болх беча нахах эзар совгiа бараша коммунистически къахьегама ударник яха цiи яьккхай. Цо йиш хилийтар тхога промышленни продукци хьаярен маьхала вихкарен диъ шера план 1979 шера мас кхоачашъе. Ханал хьалха кхоачашъяьй дiадахача 4 шера объемаш 1,4-зза йоккхагiа хиннача Iилма-тохкама, опытно-конструкторски, проектни балхашта йола заданеш. Хьа а яь, гiишлой материалий, микробиологически, медицински, мехкдаьтта химически промышленноста предприятешка юкъейихьай 50 совгiа цiи йола технологически процессашта управлени ю автоматизированни системаши автоматизаце средствоши.

Цу гiулакха дуккхача даькъе гiо даьд сквозной комплексни бригадаш вiашагiйоххаро.

1980 шера чотах хiанзале а болх беш я 15 бригадеи 3 сменеи. Уж тiа-тiа дуккагiа хулаш латт.

Оаха чiоаггiа дегаш гiоадаьна тiайийцар КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума балха итогаш, новкъоста Леонид Ильич Брежнева кiоарга аргументированни, сийрда къамаьл, СССР экономикан 1980 шера из социально дегiайоалаярен дешаех лаьца яь СССР Лакхехьарча Совета шоллагiча сессе решенеш. Тхона дикахетар хул вай мехко доахача толамехи цупна карагiдувлаярехи. Цар дегаш урааиттаду тха къахьегаме керда толамаш дахара, кхы а дикагiа болх бехьадер кхы а дуккхагiа де КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяр духьа деррига халкъо лоаттабеча къовсамах юкъе керда дакъа лаца доттийт.

Оаха чiоаггiа уйла тiайохийташ бийцаб «сийлахьа шера кийчо прои из дезалрои массе оагiорахьара гiо дедеза халкъа къахьегамен общественни хьинар дiахо дегiадоаладара. 1980 шера плаиаш кхоачашъяра, иххьайттагiа пятилетка толаме дiайолаяр духьа дика лард йоллара низаш оарцагiдахара» яхаш бола Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара хьакъехьара КПСС ЦК соцам.

Цу кхайкарала юкъ а луш, «Промавтоматика» яхача тха Iилма-производствении объединене коллективо декхар тiайийцад промышленни продукци хьаярен маьхала вихкарен объема пхе шера план 1980 шера 22 апрель хьатiакхачалехьа кхоачашъе.

Республикерча берригача къахьегача коллективашка, промышленноста, гiишлошъеча, бахача наха бытовой гiулакхаш деча берригача болхлошка, инженерно-технически болхлошка, гiулакхерча нахага кхайк тхо Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара даха ма доаггiара накъадахар духьа, продукци хьаярен маьхала вихкарен пхе шера планаш 1980 шера 22 апрель хьатiакхачалехьа кхоачашъяр духьа лелаю социалистически яхь кхы а шерагiа йоаржаяра уж тiехьехаш.

Воашта ма могга гiо дергда вай 1980 шера планашн социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсаме производствении коллективаш хiара члена къахьегамен общественни хьинар дiахо дегiадоаладара, иттлагiа пятилетка чакхйоалача шерах хьинареча ленински балха шу дергда вай.

Кхайкарал дийцад «Промавтоматика» Грозненски НПО коллектива собране.

ДОАГIАШ ДУ СИЙ

Наха лоархiаш а сий деш а ва Грозненски консервни заводе болх беш вола И. Исаев. Итт шу да цо консервни банкаш чулатта яьшнаш дiакъувлаш болх бу. Норма кхоачашъяра 350 яьшна дiакъоала езаш волча цо дийна хьа 600 — 700 яьшна дiакъовл. Нагахьа сашка саг памогаш хинна е кхыдолча гiулакха балха тiера вальча цунна метта дiаотта массаза а кийча ва из.

10-ча пятилетка шийтта шера тiайийца социалистически декхараши хьинар долча болхлочо кхоачашдаьд 1979 шера цхьоалагiа май хьатiакхачалехьа.

Цун къахьегама толамаш белгал а доахаш, дуккхаза «Социалистически яхье чоткъаьннар» яха Знак тиймнай, баркал яьхад цунна.

К. МАРЗИЕВ.

БОЛХ ДИКА ВIАШТIЕХЬБАЬККХА IАНГАРА ДОАХАРГДА ВАЙ ХЬАЙБАШ!

КПСС обкомо, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советo, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо «КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «1979—1980 шерий Iан замалахьа хьайбай боахама продукташ дуккагiа яхарен кийчъяри духьа хьайбай боахамий болхлой Эрригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра хьакъехьарча» соцамга хьежна республике хьайбай боахамий болхлой социалистически яхьах бола» соцам тiайийцаб.

Соцам тiа белгалдоахк КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума решенеш, Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева даь къамаьл, КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «1979—1980 шерий Iан замалахьа хьайбай боахама продукташ дуккагiа яхарен кийчъерен духьа хьайбай боахама болхлой Эрригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра хьакъехьара» соцам чiоагiагiа раьза а хинна, деташ айденна болаш республика юртбоахама болхлоша, берригача къахьегамхоша тiайийца хилар, болхлойи колхозхойи къахьегама а политически а хьинар кердача тайпара айденна хилар.

Республике эггара хьалха Эрригсоюзни социалистически яхьа юкъе дакъа лаца йолаенна Шелковской района Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча «Путь к коммунизму» яхача колхоза, Грозненски района «Загорский» совхоза, Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза коллективаш. Партен Советски правительства къахьегамхой вахара хьал тоадара, юрта боахам, цул эггара чоалханегiа дола дакъа — хьайбай боахам дiахо дегiабоалабара хаддиза еча йоахкоша жоп а луш цар тiайийцад дика вiаштiехьдаьккха хьайбаш Iангара доахилга Iалашдаро, дикагiа пайда эцаш доакъар леладаро, хьайбаш эша а ца доалийташ цар продуктивность лакхъяро 1978—1979 шерий Iан замалахьа цу хана хинначунца нийсдича дулх, шура, кхыйола хьайбай продукци Iан бетташка продукци дуккагiа яккхаран кийчъяран дола декхараш. Царгара хьоькхам ийцаб дуккхача кхыча колхозий, совхозий, фермай, бригадай коллективаша.

Хьайбаш лeладерий коллективашка тiеххьарча хана хьинар айдарах фермашкара къахьегам дикагiа вiаштiехьбаьккхаб, хьайбай продуктивность лакхъеннай, доахангара йоаккха шура, фуаш республика боахамашка юкъера лаьрхiача соахка Iан замалахьа хинначунца нийсдича хiанз дуккагiа да.

Цунца цхьана цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш Iангара доахилга дика вiаштiехьдаьккхадац. Кхоачам хилла доакъар доацаше а из хiанз а фермашта юхе хьатIаздадац, цун учет во лелаю, доакъар телхийташ а лечкъадайташ а моттигаш нийслу. Массанахьа болх бен яц йолаш йола юрмоцехаш, доаггiача тайпара кийч ца деш дуаду хьайбашта ча, кхыдола доакъар.

Сунженски, Малгобекски, Грозненски, цхьайолча кхыча районашкарча цхьацца долча боахамашка хьайбаш Iана чуоттадаьта хана дерз доакъар дуадара бетта йола планаш телхаю, сов дукха юъаю йоли силоси. Цунца цхьана дорда, кхачан отходаш саний йола доакъара резерваш, хiаьта ишта Iай доахан доакъаду даьгiенаш дерттiа пайда эцаш лелаяц.

Хьайбаш Iангара доахилга вiаштiехьдоаккхача цiенхаштгара кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш Ачхой - Мартановски, Малгобекски, Надтеречни районий боахамашка соахка укх хана йоахкаш хиннача кiезигагiа йоахк шура, кхаба чуоттадаьча хьайбашта тiаккхета дулх кiезига да. Из иштта дале а цхьайолча районий, боахамий кулгалхоша партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша де доагiар даь гiулакх тоадара фермашка дерттiа доал доацаш хилар, социалистически яхь вiаштiехьйоаккхилга формально леладеш хилар терьал дац. Юрта боахама министерствас, республикански юртбоахама объединенеша, тресташа доаггiача тайпара сиха къестадац шоашта карайолча колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш Iангара дахарна дувладенна дешаш, фермай балха, доакъар кхоь бенн дикагiа пайда эцаш леладелга Iалашдара тiахьожам мел лоаттабу. Йоаггiача тайпара йоахо яц хьайбаш леладерашта цар тiайийца социалистически декхараш толаме кхоачашдара эшаш дола хьелаш хьадарe.

Хьайбаш Iангара доахилга вiаштiехьдаккхара юкъе долаш дола кхоачамбоацараш дiадахар духьа, 1979—1980 шерий Iан замалахьа хьайбай продукташ дукхагiа яхаран кийчъяран тiехьара хьайбай боахама болхлоша леладеча социалистически яхьа эффективность лакхъяр духьа КПСС обкома бюрос, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий обкомо, КПСС горкомаши райкомаши, горрайисполкомаш, юрта боахама министерства, «Чеченингушвино», «Ковсерплодоовощ», «Чеченингушсортсемпром», «Чечингскотопром» объединенеш, «Плодопром», «Птицепром» тресташ, юххьанцара партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, колхозийи совхозийи кулгалхой декхарийла баьб хьайбай фермай балха тiех долаш дола кхоачамбоацараш дiадаха, хьайбаш толаме Iангара доахилга Iалашдеш дола кхы тiа эша гiулакхаш чакхдаха, хьайбаш эша ца доалийташ Iан бетташка хьайбай продуктивноста боарам лакха лоаттабе. Пачхьалкхенга дулх, шура, кхыйола хьайбай продукци йохкара планаш тешаме кхоачашъе, хiаьта иштта деррига хьайбаши ба1хазарши укх шера а 1980-ча — пятилетка чакхйоалача шера а кiелиглургдоацаш.

Шелковской района Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча «Путь к коммунизму» яхача колхоза, Грозненски района «Загорский» совхоза, Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза 1979—1980 шерий Iан замалахьа хьайбай продукташ дуккхагiа яхаран кийчъяран тiехьарча Эрригсоюзни социалистически яхьа юкъе яхача а шоашта лакхара социалистически декхараш тiайийцача а хьайбаш леладерий коллективай инициатива могаяьй.

КПСС горкомашта райкомашта, горрайисполкомашта, республика юртбоахама органашта, колхозий, совхозий, кхыча юртбоахама предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта тiадиллад хьайбаш леладерий яхьа инициаторий декхараш дувцилга. Ерригача фермашка, комплексашка, хьайбаш леладерий бригадашка хьайбаш толаме Iангара дахара тiехьа шерра къовсам лоаттабелга Iалашде, хьайбай дерригача тайпайи коа тiарчи оалхазарийи продуктивность лакхъяра тiаргвань наьха творчески инициатива хьалаца а дегiайоалае а еза, хьайбай продукци дукхагiа йоаххилгeи кийчъелгeи, доакъар дикагiа пайда эцаш леладелга, производства культура лакхъелга, хьайбаш эша ца долийтилга Iалашде деза. Массе оагiорахьара новкъостал де деза хьайбаш леладераша беркате къахьегара эшаш дола хьалаш хьадара, шерра пропаганда а еш дiайоаржае еза хьалхалаттарий, хiаьта иштта дикагiа йолча фермай, бригадай, колхозий, совхозий опыт.

1979—1980 шерий Iан замалахьа дулх, шура, кхыйола продукци дукхагiа яккхаран кийчъяран тiехьа районаша, колхозаша, совхозаша, хьайбаш леладеча комплексай, фермай, бригадай коллективаша, хьайбай боахама болхлоша лелаеча республикански социалистически яхьа условеш чiоагiъяьй.

1980 шера январе чакхъяккха лаьрхiад 1979 шера IV квартале лелаяьча социалистически яхьа итогех йола хьайбай боахамий хьалхалаттарий республикански слет.

Республикански районийи газетий редакцеш, телевидене радиои комитет декхарийла я хьайбай боахама болхлой социалистически яхьа лелам шерра бувца а массе оагiорахьара производстве хьалхалаттарий опыта пропаганда е а.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета шийтталагIа сесси

Селхан КПСС обкома политически дешара цIагIа хилар яхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета шийтталагIа сесси.

Депутаташа массава раьза а волаш чiоагiйир укх тайпара сессе ден повестка:

1. 1980 шера Нохч-ГIалгIай АССР экономически социальни дегIайоалалъяра Пачхаьалкхен планахи 1979 шера Нохч-ГIалгIай АССР экономически социальни дегIара Пачхаьалкхен план кхоачашъяра леламахи.

2. 1980 шера Нохч-ГIалгIай АССР Пачхаьалкхен бюджетахи 1978 шера Нохч-ГIалгIай АССР Пачхаьалкхен бюджет кхоачашъярахи.

3. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чiоагiдарах.

Сессе ден повестка хьалхарча дешах доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Госплана председатела депутата **Е. В. Брыксина.** ШоллагIча дешах доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР финансай министра **П. Н. Голещихина.**

Цул тIехьагIа Лакхехьара Совет йолаелар хьалхарчеи шоллагIчеи дешаех йола докладаш юваца.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Планово-бюджетни кхычен массазарча комиссей содоклад йир республика Лакхехьарча Совета Планово-бюджетни комиссе председатела депутата **М. Ш. Баметгиреева.**

Пренешка къамаьлаш дир КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара депутата **У. А. Исмаилова,** республикански больница нерттерча лоро депутата **Н. Б. Мироновас,** Нохч-ГIалгIай АССР жилищно-коммунальни боахама министра депутата **А. К. Заяина,** Нохч-ГIалгIай «Консерв-плодоовощ» яхача производствении аграрно-промышленни торгови объединене генеральни директора **Б. Г. Бычихина,** Шелковской райисполкома председатела **В. Д. Аралина,** КПСС Веденски райкома хьалхарча секретара депутата **Г. Г. Махауре,** «Грознефтеоргсинтез» яхача производствении объединене генеральни директора **Г. А. Яценкос,** Ачхой-Мартановски района Лермонтова цIерагIча совхоза Шовельевойс депутата **Л. Закаева,** Сунженски района Шеча Эскара цIерагIча колхоза председатела депутата **Л. П. Ясенецкие,** Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министра депутата **С. А. Кириллова,** Назрановски района совхоз-техникума доярка депутата **Л. И. Китиевас.**

Массава раьза а волаш Лакхехьарча Совето тiайийцар 1980 шера Нохч-ГIалгIай АССР экономически социальни дегIайоалалра Пачхаьалкхен планах дола Закон, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Планово-бюджетни кхычен массазарча комиссей тiатохараш теркал а деш, хiаьта иштта тiайийцар 1979 шера республика экономически социальни дегIалра пачхаьалкхен план кхоачашъяра леламех бола соцам.

Массава раьза а волаш Лакхехьарча Совето чiоагiйир 1980 шерара Нохч-ГIалгIай АССР Пачхаьалкхен бюджет, хiаьта иштта тiайийцар 1980 шерара Нохч-ГIалгIай Пачхаьалкхен бюджет чiоагiъяра хьакъехьарча отчетах бола соцам.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето ладийгIар пхьайтталагIчеи шийтталагIчеи сессешта юкъерча хана Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо тiайийцача Указий хьакъехьарча республика Лакхехьарча Совета Президиума секретара депутата **Н. Я. Правенькена** докладага. Лакхехьарча Совето чiоагiдир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш, хiаьта доаггIаш дола законаши соцамаши тiа а ийцар.

Цу тiехь ший болх чакхбаьккхар ялхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета шийтталагIча сессе.

Сессе балхах-йола отчет кхетталаргья.

СССР Министрий Совете

СССР Министрий Совето соцам баьб салоIа ди 1979 шера 29 декабре шоатта дешгара 31 декабра оршот дешга даккха.

КХОАЧАШЪЯЬЙ ШЕРА ПЛАН

«Чечингстройтранс» яхача автотранспортни объединене коллективо Нохч-ГIалгIай гiишлои управлене тешаме гiоча а хинна дiаэттай. Республике дуккхача моттигашка хьалъеш латта гiишлош хьалъе йиш хургъяцар транспорт ца хилча. Из дика кхета а деш, тха гаража № 2 йолча филиала болхлоша шоашта могар ду болх юкъагiа ца баккхара.

Гараже болх беча 550 сагах хiаравар тiагiертта къахьегаш ва шоаш тiайийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашде гiерташ. Дуккханеша 4 шера план 3.5 шера кхоачашьйи. Хiаьта коммунисташа Вансултановеи Кушнаревеи кулгалдеча бригадаша В. И. Ленин ваь 110 шу дизара накъабахара къахьегама вахте а эта из сий дола ди хьатiакхоачаш 4.5 шера план кхоачашъе лаьрхIа декхараш гiайийцад.

Барт тайнача тха коллективо балха дикагIа йола методаш юкъе а кхувлаш, шера социалистически яхь а йоаржаь дикка хьоккхамаш даьхар пятилетка диъбаагIча шера 16 ноябрь хьатiакхоачаш оаха рапорт делар пятилетка тонно-километрий план кхоачашъярах, хiаьта 10 декабре — тоннажа план кхоачашъярах.

Карара шу чакхдалалехьа тха водителаша лерхI гiишлош хьалъеча яхы в эзараш тоннаш мовхьаш дiакхахьа.

Н. СОЛОМАТИН,
«Чечингстройтранс» объединене № 2 йолча гаража заведующи.

Массава а раьза волаши кхотавеннеи

24 феврале — Советашка хоржамаш

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ УВТТАБЕ БОЛАБЕННАБ

Лоархiамеча этапа тiа лаьннай хоржамий кампани. 19 декабре союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла кандидаташ увттабе болабелар.

Союзни автономни республикай пачхаьалкхен Iаьдала лакхерча органашка а халкъа депутатий моттигерча Советашка а хургдолча хоржамашта накъабоада мохк Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизар белгалдаккхара кийчо а еш. Из вий къаьстта маIан долаш да. В. И. Ленин — социалистически демократе принципаш кхоачашъяль сага сийлахь - йоккхяй бокъонаш боккъонца Iалашъяль йола Советски пачхаьалкхе хьаяьр.

Хоржамашта хьалхарча собранешка дакъа лоацараша хьахкийкаду, советски наха шоай ерригa уйлаш гiулакхаши КПСС XXV съезда, парте ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума решенеш кхоачашъярца, иттлагiа пятилетка толаме чакхъяккхарца дувзаш хилар. Халкъо чiоаггiа сий ду болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце дикагiа болча викалий.

Советски наха массава раьза а волаш шоай эггара хьалхара кандидат а лоархiаш цiи йоакх вай партен пачхаьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлоий болама гiорваьнача деятела, Ленина гiулакх тешаме дiахо хьош волча, машар наьха иразн бахьан долаш кiаьд ца луш къовсам лоаттабеча новкъоста Леонид Ильич Брежнева.

Деташ айденна, гiоабаьна болаш гулбелар болхлой, инженерно-технически болхлой, гiулакхерча наьха вилалаш 19 декабре В. Д. Калмыкова цiерагiча Московски счетно - аналитически машиний завода конференц-зале Бауманаски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттавеча шоай кандидата цiи яккхар духьа.

Собрани хьайиллар завкома председатела Н. Д. Терешенкова.

— Хургдола хоржамаш, — белгалдаьккхар цо, — иттлагiа пятилетка чакхйоалача шера, В. И. Ленин ваь 110 шу дизара даха ма доаггiара накъадахар духьа деррига халкъо къовсам лоаттабеча хьалашка, КПСС XXVI съезд хулача шера хургда. Вай халкъо пачхаьалкхен Iаьдала органашка хорж дикагiа бола къонгаши мехкарийи шоаш Советашка.

Даьхешна коммунистически идеалашта боарам боацаш чiоагiа мутiахьа хилар шоай са ца кходеш къахьегарца, берката общественни гiулакхаш леладарца хьахьехараш.

Трибуне — слесарь - механик, социалистически яхье хьалхалаттар В. С. Борисов. Цо аьлар:

— Берригача советски наха а саннa воай эггара хьалхарча кандидаталла цiи йоаккх вай воай Дай-мехка сий долча воiий — новкъоста Л. И. Брежнева. Цо чакхдоаха дуккхача тайпара бериате гiулакхаш — партен халкъен хьаштанта вай общества сийлахьча идеалашта са ца кходеш гiулакх дара йола образец.

Гiоалваргвоацача марксиста - ленинца, хьакъал долаши хургдолчох саккхаш йолча политико, нах тiехдина вiаштiехьбаха ховш волчо — Леонид Ильич Брежнево тiехдаьна доккха дакъа лоац КПСС-ен Советски пачхаьалкхени чуреи арахьарен политика кийчъечеи чакхйоахачеи. Боарам боацаш бокха ба советски наьха Леонид Ильичанара безами лархiари, вай Даьхен къахьегамхой, дерригача прогрессивни адамий цунах бевна тешам.

Вай коллектива цiерагiа аз предложени лу Коммунистически партен Советски пачхаьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама гiорваьнча деятель, сийлахь - доккха ленински гiулакх дiахо кхухьар новкъост Л. И. Брежнев Бауманаски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаве.

Из предложени чiоаггiа дiаьхдаь тiоараш а тохаш тiайийцар собрание доакъошхоша.

Новкъост Л. И. Брежнев РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаварах йола предложени чiоаггiа раьза хиш на хьаллаьцар предприятe партнома секретара В. В. Хованске, токара С. Ф. Гуськова, радиоаппаратуро монтажникас Л. А. Постниковас, завода директора В. И. Семешкина.

Массава а раьза волаш соцам тiаэц: счетно - аналитически машиний завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гiулакхерча нахагара город Москван Бауманаски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла **Леонид Ильич Брежнев,** КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель оттаве.

Берригаш а деташ айденна болаш чакхъяьлар Шоллагiча Московски сахьатий завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гiулакхерча наьха коллектива юкъара собрани.

Къамаьл де дош лу сборщица, СССР Пачхаьалкхен преме лауреата Т. Н. Сухована.

Хiанзчул хьалхагiа хинна хоржамаш хилча дена дiададахача шерашка, аьлар цо, мехка толаме чакхъяьхай социалистически демократи дiахо дегiайоалаярен кiоаргъярен программа. Тiайийцай СССР керда Конституци — халкъа Iаьдалах йола ленински идеи бокъонца кхоачашъеш хилар хьахьокхаш дола гiоразьна документ.

Цо предложени елар Фрунзенски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла Коммунистически партен Советски пачхаьалкхени воккха деятель, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель, Ленина гiулакх, коммунизма гiулакх са ца кходеш хьаллацарца белгалдьаьна нахари гiулакхаши долаш вола новкъост А. Н. Косыгин оттаве.

А. Н. Косыгин депутаталла харжа кандидаталла оттаварах йола предложени чiоаггiа раьза хинна хьаллаьцар иштта слесара, социалистически яхье хьалхалаттача Ю. Е. Мартынова, сборщицас Социалистически Къахьегама Турпала А. М. Похмельновас, цеха начальника, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тiем тiа дакъа лаьцача Н. П. Иванова, сборщицас комсомолкас Галина Рединас.

Собране массава раьза а волаш соцам тiайийцар **Алексей Николаевич Косыгин** Фрунзенски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаве.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар цiе-кiай бесаш гiийта кинескопаш еча «Хроматрон» яхача московски заводе. Цун доакъошхоша соцам тiайийцар Куйбышевски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла Коммунистически партен Советски пачхаьалкхени воккха деятель, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Константин Устинович Черненко** оттаве.

Город Москван Веннякоски хоржамий округе гiолла Российски Федераце Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттавьв КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь **Виктор Васильевич Гришин.** Цу хьакъехьара соцам тiайийцаб «Компрессор» яхача заводе хиннача хоржамашта хьалхарча собране.

Москвана юккерча «Электросталь» яхача завода коллектива хоржамашта хьалхарча собране соцам тiайийцаб Электростальски хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхара заместитель **Василий Васильевич Кузнецов** оттавара хьакъехьара соцам.

Хоржамашта хьалхара собрани хиннай Москвана юххерча город Подольскерча М. И. Калинина цiерагiча механически заводе. Собране доакъошхоша массава раьза а волаш соцам баьб Подольски городской хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК секретарь **Иван Васильевич Капитонов** оттаве.

Бiаьш болхлой, инженерно-технически болхлой, гiулакхера нах бар Алтайски агрегатий заводе хиннача хоржамашта хьалхарча собране дакъа лоацаш. Цига соцам тiайийцаб Центральни хоржамий округе гiолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь **Михаил Сергеевич Горбачев** оттаве.

• • •

Собранешка хержаб депутаталла харжа оттабьча кандидатий доверенни бола нахи хоржамашта хьалхарча округаний совещанешка бахийта викалаши. Царна тiадиллад хьаоттаь кандидатураш хьалдоацилга.

(ТАСС).

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВ ЧӀОАГӀЪЯРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

«Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах» долча Закона 23, 24, 26 статьяшка хьежжа Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара окружной хоржамий комиссеш чӀоагӀйойла общественни организацейн къахьегама коллективийн укх лохехьарча викалий составагӀа:

г. ГРОЗНЕРА ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ ГӀОЛЛА

№ 1 ЙОЛА ЛЕНИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Карпухин Борис Дмитриевич — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе председатела заместитель

Вильдяев Александр Иванович — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе секретарь

Радченко Сергей Иванович — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Батыжева Лидия Султановна — 9-ча горбольница балхахой коллективагара.

Жуковская Надежда Павловна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Запевин Павел Иванович — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Калмыкова Светлана Анатольевна — «Красный молот» яхача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Косяков Анатолий Григорьевич — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Кушнаренко Татьяна Владимировна — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорски - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Минаев Григорий Вениаминович — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Погосова Галина Сергеевна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Ромашов Валерий Николаевич — профессиональни союзий Нохч - ГӀалгӀай областной Советагара.

Шабланский Борис Николаевич — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорски - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 2 ЙОЛА ДЗЕРЖИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Денисова Валентина Гавриловна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Хачатуров Евгений Борисович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Михайлова Светлана Кондратьевна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно - технически болхахошкара, гӀулакхерчай нахагара.

Комиссе членаш:

Гаиимова Наркиза Тагиевна — «Консервплодоовощ» объединене болхошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Голубенко Татьяна Викторовна — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Горбачук Надежда Григорьевна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Дорошенко Екатерина Васильевна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Игнатова Наталья Николаевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Комендант Геннадий Михайлович — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Костина Наталья Васильевна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Лазаренко Наталья Ивановна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Семенова Лидия Федоровна — «Консервплодоовощ» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Черенкова Ирина Анатольевна — республикански больница балхахой коллективагара.

№ 3 ЙОЛА ЖДАНОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Коротневич Виктор Александрович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Сотников Иван Павлович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Смирнов Анатолий Иванович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Бесков Сергей Владимирович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Витюк Григорий Данилович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Еланский Юрий Семенович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Жайрханова Аминат Ярошевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Жайрханов Висхат Абдулович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Кузьнецова Людмила Мефодьевна — № 2 йолча поликлиника балхахой коллективагара.

Лазаренко Валентина Михайловна — № 12 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Михайлин Николай Лазаревич — эскара, авиацена, флота гӀона йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Слесарева Екатерина Ивановна — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Сардалов Хумид Рашидович — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 4 ЙОЛА КАЛИНИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Арсамаков Нетолгери Ибрагимович — пассажирски автотранспортни Грозненски производственни объединене болхлой, инженерно - технически балхахой, гӀулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе председатела заместитель

Ахтаханов Шамиль Супьянович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Биткаев Хьамзат Хаджимурадович — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Тарпхоев Хьамид Магомед-Гиреевич — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Ведзижев Ахьмад Хумашевич — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Каблахов Умар Дашбекович — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Корытин Владимир Петрович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀача общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Кумаидов Шаруди Магомедович — пассажирски автотранспорта Грозненски производствени объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Насонова Ольга Михайловна — сихха медицински гӀо деча больница балхахой коллективагара.

Натаева Тоита Висаитовна - Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Плохотникова Валентина Викторовна — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Пугачева Надежда Павловна — пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Фарафонова Валентина Павловна — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 5 ЙОЛА КИЕВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Атесуиц Мартуник Вартанович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе председатела заместитель

Жукова Любовь Владимировна — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара гӀулакхерча нахагара.

Комиссе секретарь

Суровецкая Валентина Ильинична — № 60 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Комиссе членаш:

Ахмадов Руслан Замаевич — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Багаудурова Кока Багаудуровна — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Бурдыга Мария Лукьяновна — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Бурматиков Владимир Николаевич — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Васкинин Владимир Суренович — «Чечингшвейбыт» объединене болхошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Дудаева Роза Абдулвагаповна — «Чечингшвейбыт» объединене болхошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Куркиев Абдурахман Магомедович — профсоюзий Нохч - ГӀалгӀай областной Советагара.

Листопад Иван Андреевич — аптекоуправлене балхахой коллективагара.

Пархоменко Татьяна Владимировна — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Садулаева Сацита Хароновна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

№ 6 ЙОЛА КОСИОРОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Козлова Надежда Николаевна — трамвайно - троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Песник Анна Павловна — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Таубина Валентина Тихоновна — трамвайно - троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Аконова Анжела Христофоровна — трамвайно-троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Аванесова Галина Николаевна — трамвайно-троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Азарьянц Сусанна Вачагановна — республикански санэпидстанце балхахой коллективагара.

Дмитриенко Нина Анатольевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Коробкина Елена Васильевна — трамвайно-троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Калинина Нина Тимофеевна — трамвайно-троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Левченко Надежда Ивановна — № 56 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Романов Владимир Трофимович — профсоюзий Нохч-ГӀалгӀай областной Советагара.

Размадзе Валентина Павловна — трамвайно - троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Харданова Любовь Эдиловна — трамвайно-троллейбусни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 7 ЙОЛА КРАСНОЗНАМЕННИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Устинецкий Борис Павлович — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Булаткин Владимир Константинович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Горбунова Раиса Митрофановна — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Барсукова Валентина Александровна — № 15 йолча юкъерча хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Батыров Дарбек Ширичнович — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Каблов Станислав Васильевич — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Каблова Клавдия Андреевна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Кулик Елена Михайловна — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Карнаухова Лариса Александровна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Мусатов Валерий Григорьевич — «Чечингшвейбыт» объединене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Сергеев Владимир Юрьевич — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Тулупенко Татьяна Петровна — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Фролов Анатолий Германович — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 8 ЙОЛА КРАСНОМОЛОТОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Раков Алексей Петрович — Ленински коммунистически организацегара.

Комиссе председатела заместитель

Дмитриева Анна Павловна — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе секретарь

Щербина Лариса Ивановна — академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института профессорско - преподавательски составагара, студенташкара, болхлошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Арустамова Людмила Григорьевна — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Асхабалиева Малика Ахмадовна — 9-ча горбольница балхахой коллективагара.

Евяненко Лидия Ивановна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Колосова Валентина Яковлевна — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Махаев Жунид — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Прилепа Татьяна Александровна — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Силин Леонард Георгиевич — профсоюзий Нохч-ГӀалгӀай областной Советагара.

Торчинов Герман Магомедович — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Хизриев Хизри Алиевич — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Хасиминов Саламу Алхазурович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

№ 9 ЙОЛА КУРСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Кастрюкина Валентина Григорьевна — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Комиссе председатела заместитель

Привалова Евгения Владимировна — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Пантелеева Лидия Николаевна — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Комиссе членаш:

Валагов Бати Жахпарович — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Дедкин Юрий Михайлович — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Джамалханов Зейнди Джамалханович — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Еременко Светлана Григорьевна — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Камиева Нина Григорьевна — «Автоспецоборудование» яхача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Карапетова Галина Степановна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Клячковский Семен Яковлевич — профсоюзий Нохч-ГӀалгӀай областной Советагара.

Куркиев Элез Асланович — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Мациева Элеонора Ахматовна — Грозненски педагогически училища хьехархошкара, гӀулакхерча нахагара, дешархошкара.

Эсамбаева Зоя Маматовна — сихха медицински гӀо деча больница балхахой коллективагара.

№ 10 ЙОЛА ЛЕРМОНТОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Дудунова Валентина Ивановна — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Олигов Бекхан Исаевич — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Тимурзиева Роза Ахмедовна — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Бабышев Иван Иванович — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Белов Сергей Иванович — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Буглова Варвара Ефимовна — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Гапонов Анатолий Иванович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Лущенко Любовь Николаевна — № 22 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Емельянова Зоя Степановна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Жабина Алла Ивановна — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Мальцагов Юрий Абасович — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Муртаева Марьям Махмудовна — № 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Иванова Мария Семеновна — тӀема инвалидий госпиталя балхахой коллективагара.

№ 11 ЙОЛА МОСКОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Калинин Виталий Данилович — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско преподавательски составагарен.

Комиссе председатела заместитель

Божедонова Елена Викторовна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Комиссе секретарь

Павлина Лидия Яковлевна — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе членаш:

Багиян Валерий Артюшевич — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен, профессорско-преподавательски составагарен.

Головлева Надежда Михайловна — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско-преподавательски составагарен.

Гойгова Зарема Абдул-Гамидовна — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско - преподавательски составагарен.

Мурдаев Хамзат Махмудович — «Знание» яхача общества республикански организацегара.

Межидов Джамалдин Джамилович — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско - преподавательски составагарен.

Сагов Белан Бек-Мурзаевич — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско-преподавательски составагарен.

Смирнов Александр Олегович — производственни швейни объединене болхлой, инженерно - технически балхахой, гӀулакхерча наьха коллективагара.

Тимерзиева Зинаида Бексултановна — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско - преподавательски составагарен.

Шамшова Тамара Товсултановна — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч - ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско-преподавательски составагарен.

Ярошевский Юрий Павлович — «Грознефтегеофизика» треста болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 12 ЙОЛА ПИОНЕРСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Гуляев Сергей Павлович — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Исаев Хасан Хасбулатович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Айрапетова Ирина Сергеевна — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Алиев Айдар Султанович — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Бибаева Лидия Анатольевна — № 42 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

Втюрина Галина Анатольевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Гладилина Надежда Федоровна — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Гладилин Сергей Павлович — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Дигалова Валентина Павловна — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Забаровская Елизавета Михайловна — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Карютин Анатолий Павлович — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Леонов Геннадий Васильевич — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Петренко Владимир Александрович — Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен университета студенташкарен профессорско-преподавательски составагарен.

№ 13 ЙОЛА ПРОЛЕТАРСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Ахмадов Умар Ахмадович — Ленински районний коммунистически организацегара.

Комиссе председатела заместитель

Онуфриенко Евдокия Гавриловна — комиссе телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе секретарь

Третьякова Роза Викторовна — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Бегунцова Людмила Николаевна — производственни швейни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Ведзижева Людмила Идрисовна — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Гайтукиева Фатима Султановна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Газарова Петимат Цолаковна — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Льянов Ратмир-Бек Мухарбенович — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Мешкова Светлана Ивановна — «Знание» яхача республикански организацегара.

Нашхоева Лилия Алиевна — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Пашков Михаил Сергеевич — телевиденен радион комитета болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Ржевский Михаил Иванович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча обществa (ДОСААФ), Ленински районни организацегара.

Шевченко Виталий Николаевич — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

№ 14 ЙОЛА ПУШКИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Золотаревский Дмитрий Никифорович — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель

Асманский Георгий Карпович — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь

Болдырькова Анна Владимировна — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:

Бороденко Ольга Тимофеевна — 9-ча горбольница балхахой коллективагара.

Булгучев Аслан Ахметович — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Даниленко Юрий Павлович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Золотаревская Анна Васильевна — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Ковалева Юлия Евгеньевна — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Лисин Владимир Иванович — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Мурзаханов Яков Савельевич — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Пархомова Анастасия Ивановна — Грозненски почтамта болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Пашков Борис Иванович — РСФСР ЦӀеча ЖӀарга общества Ленински районни организацегара.

Селезнев Иван Михайлович — № 22 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

№ 15 ЙОЛА СЛАВЯНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель

Сидоров Борис Петрович — районни коммунистически организацегара.

Комиссе председатела заместитель

Дзвуров Умарбек Османович — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Комиссе секретарь

Кугук Наталья Борисовна — «Знание» яхача общества республикански организацегара.

Комиссе членаш:

Афонин Игорь Леонидович — эскара, авиацена, флота гӀонна йолча ший лоӀамагӀча общества (ДОСААФ) Ленински районни организацегара.

Зелимханова Марина Муситовна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

Михайлов Виктор Антонович — телевиденен радиовещанен комитета телевиденен радиовещанен болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Наприенко Владимир Сергеевич — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Неимуров Александр Яковлевич — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Селезнев Сергей Иванович — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Стоянов Александр Григорьевич — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Хлебникова Нина Илларионовна — Грозненски авиаотряда болхлошкара, инженерно-технически балхахошкара, гӀулакхерча нахагара.

Усвайская Галина Федоровна — № 48 йолча юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча наьхен коллективагара.

(ДӀаходоьр хурда).

1979 ШЕРА IАН ЗАМАЛАХЬА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ДУККАГIА ЯХАРИ КИИЧЪЯРИ ДУХЬА РАЙОНАША, КОЛХОЗАША, СОВХОЗАША, ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕЧА КОМПЛЕКСАЙ, ФЕРМАЙИ БРИГАДАЙИ КОЛЛЕКТИВАША, ХЬАЙБАЙ БОАХАМА БОЛХЛОША ЛЕЛАЕЧА РЕСПУБЛИКАНСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА

УСЛОВЕШ

Социалистически яхье котъяьнаргаш лоархI:

дулх, шура, фуаш, тха, кхыйола продукци яккхараи паччахьалкхенга йохкараи тIайиша планаши социалистически дехкараши кхоачаIдечи донкхагIа хIамаш карагIдаьчиа, хьайбай продуктивноста хьонхамаш лакхдаь, соаькарча укх ханаца шийчча хьайбай продуктащ дуккагIа йоахкилта а доахаи коа тIара оалхазараши дебиделга а Iалашдаь йола районаш, колхозаш, совхозаш, кхыйола пачхьалкхени боахамий юкъереи предприятеш, хьайбаш леладеча комплексай, фермай, бригадай коллективаш.

Цу хана терналду:

хьайбаш леладеча комплексай, фермай, бригадай ветеринарно - санитарни хьал;

доакъар кийчделга, доакъара цехий болх вIаштIехь баккхар, доакъарех кхоч бешин эффективнегIен пайда эцилга Iалашдар;

хьайбай боахамерча болхлой культурно - бытовой хьалаш, хьайбаш леладерий зоо ветеринарни дешар вIаши тIехьдаккхар.

Хьайбай боахаме хьалхалаттараш:

юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара укх килограммел кIезигагIа йоацаш (беттаста екъаш, шу хьадоладелча дена лакхлуш хьаевача итогаца лоархIаш) шура аькха доаркаш:

Бетташ	1-гIа зона Шелковскои, Наурски районаш а г. Грозный а	2-гIа зона Грозненски, Гудермесски, Сунженски, Назрановски районаш	3-гIа зона Шалински, Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, Малгобекски районаш	4-гIа зона Веденски, Ножай-Юртовски, Советски районаш
Январь	220	200	180	110
Февраль	470	110	380	220
Март	770	660	610	340
Апрель	1070	910	850	470
Май	1420	1230	1150	620
Июнь (ах шера)	1840	1630	1500	850

шура луча доахана гIулакх деш бола, цкошта тIачIоагIъяьча доахана группашерча хIара хкоябача Iаттагара юкъера лаьрхIача шура аккхара хьонхамаш районе эггара дуккагIа лакхдаь скотникаш, доахан чулоаттадеча отарашка санитарни порадок дика лоаттайой;

доахан дIахо хьалкхедеш чуоттадаь кхоабаши бола, хIара деннеи бийсаннеи укх граммел кIезигагIа доацаш хьайбашта дозал тIадетталулга Iалашдаь скотникаш:

	IV-гIен I-гIен кварталаш	II-гIа квартал
I, II, III зонаш	600	700
IV зона	500	600

нагахьа санна 99 процентал кIезигагIа доаца хьайбаш шоай метта хилийтадале;

Деннеи бийсаннеи юкъера лаьрхIача тIадетталу дозал укх граммел кIезигагIа ца хулга Iалашдаь телятницаш:

I, II, III зонаш	750
IV зона	600

нагахьа санна 98 процентал кIезигагIа доаца хьайбаш шоай метта хилийтадале;

нана хьакхарчашта гIулакх деш бола, цкъера схкача юкъера лаьрхIача укх боарама уналщIена хурсквш хьахулга Iалашдаь свинаркаш (свинараш):

кертерча нана-хьакхий — 9 дукхьашха яххачех тохваш йолчех — 7,

нагахьа санна тIехьара къоастаче хана хурсний дозал 16 килограммал лохагIа доацаш хиннадале;

чуотталь латтача хьакхарчашта гIулакх деш бола, хIара деннеи бийсаннеи юкъера лаьрхIача 500 граммал кIезигагIа доацаш дозал тIадетталулга Iалашдаь свинаркаш (свинараш);

шоаш леладеча Iулацарча хIара 100 жийна тIехьа еррал Iоахарий хьахулийтилгеи юкъера лаьрхIача хIара устагIанна тIера кхы кIезигагIа доацаш тха довкхилгеи Iалашдаь жа Iуй:

	Iоахарий (корта)	тха (кг)
I-гIа зона	130	5,5
II-гIен III-гIен зонаш	120	3,5
IV-гIа зона	105	2,5

нагахьа санна 98 процентал кIезигагIа доаца хьайбаш шоай метта хилийтадале, гIехьара къоастадеча хана Iоахарий юкъера дозал 25 килограммал кIезигагIа доацаш хиннадале;

ахкача хатамашта гIулакх деш бола, юкъера лаьрхIача хIара яхкача котама тIехьара аккхарел кIезигагIа доацаш (беттаста денъаш, шу хьадоладелча дена лакхлуча итогаца лоархIаш) фуаш гулдаь птичницаш: январь — 16, февраль — 32, март — 50, апрель — 68, май — 86, июнь — 103, нагахьа санна 95 процентал кIезигагIа доаца коа тIара оалхазараш шоай метта хилийтадале:

кIоригаш кхееча юкъагIа уж 92 процентал кIезигагIа йоацаш шоай метта лоаттаелга Iалашдаь цыплятницаш.

Социалистически яхьа итогаш яра порядок

ХIара бетта-бетта ю социалистически яхьа итогаш. Социалистически яхье котбаьнаргашта хьаьны моттигаш белгалъю: районашта — шин моттиг, хьалхарен шоллагIен; колхозашта, совхозашта, пачхьалкхен кхьача боахамашта — шиъ хьалхарен кхоъ шоллагIен; хьайбаш леладеча комплексашта, фермашта, бригадашта — шиъ хьалхара, кхоъ шоллагIа, пхиъ кхоалагIа. Яхье котбаьнараш зонашча хьежжа шоай доакъоцка хьонхамаш лакхагIа хилийта районаш, колхозаш, совхозаш, хьайбаш леладу комплексаш, фермаш, бригадаш, хIаьта иштта хьайбай боахаме хьалхалаттараш республикански газеташ тIа оттадаьча сийлен Улла тIа боах. Сийлен Улла тIа баьхача хьайбай боахаме хьалхалаттарешта цу цхьан хана КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе вымпелаш а лу.

Квартале баьча балха итогагIа хьалхара моттиг лаьцача районна КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе байракх хьожаю.

Яхье котбаьнараш лоархI хьайбай продуктивностага диллача укх условешка оттадаьрел лохагIа доаца хьонхамашка кхаьча хьайбай боахаме хьалхалатташ. Яхье котбаьнарий спискаш хIара бетта-бетта районни газеташ тIа кепатт.

Iа доаккхийташ хьахинарех йола яхьа итогаш 1980 шера 1 июле кхачалца лаьрхIе ю.

Хьайбай боахамерча беррагача хьалхалаттарашта — Iа доаккхийтача юкъагIа леладьча яхье котбаьнарашта КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ а хьайбай боахаме хьалхалаттарий республикански слете дакъа лаца бокъо а лу.

Цул совгIа, хьайбай боахаме хьалхалаттарех — эггара дукхагIа хьонхамаш лакхдаьча яхье котбаьнарех волча:

50 сага совгIат ду очередь йоацаш легковой автомашинаш йохкарца;

50 сага маькера совгIаташ лу:

яхье котбаьннача вокх беррагешта мах боацаш туристически путевкаши салоIача цIеношка баха путевкаши лу.

Фу тоадара новкъа

Кертерча даькъе жа леладара лостам болаш я тха колхоз. ХIаьта оаха низ дIахоачар ду боахама пайда лургболча тайпара жа леладелга вIаштIехьдаккхара. Цу гIулакха декхарийла ду тхо КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленумо а.

«УстагIаш дулхи тхан кертерча даькъе даьгIенашкара доакъар дулдеш даккха деза вай дIахо йодача хана а. Духхьал жа леладаро торо хулийт вай мехкага Iалаьмате йокхкий аренаши ах яьсаленаши доакъара пайда эцаш лелае...», аьлар цу Пленуме ше къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева. ХIаьта цо ювца даьгIенаш геттара дукха я тха боахаме. ХIана цига леладеш 43000 жа да.

Жа леладеча даькъера тха никъ — производства интенсификаци. Из ди же фу, Iулаш тоаделга, даьгIенаш хаддаьза оргайоахилга. ХIаьта фу ду оаха жа Iул тоадара? Эггара хьалха вIашагIдоккх зоогигиенически а зооветеринарни а оагIонашкара дика хьал долча, толашагIа фух долча жерчий къаьстта Iулаш, иштта хьахорих дикагIдола кой. Жа Iулаш тоадара лаьрххIа кхеду Iовхарий.

Цу наькъагIа болх бе доладелар тхо иIслагIча пятилеткa тIеххьарча шерашка. ХIаьта цу гIулакхо дега боккха тоам беш дика пайда баьб боахама. Иштта, дIаяха пятилетка чакхйоалаш боахаме цхьоалагIча класса элитах дола жа тха боахаме 15 эзар хиннадале, хIанз 25730 да. Цу гIулакхо тха боахама мел пайда бу хьахьонхаш цифраш йоалаергья аз. Масала, хьалха, элитни жа доацача хана, хIара устагIанна тIера 4—5 килограмм тха даьхча геттара раьза хулар колхозхой, боахама кулгалхой. ХIаьта хIанз цхьоалагIча класса элитни болча хIара устагIанна тIера хийцца 6,5—7 килограмм тха доал. Цул совгIа, элитни болча жийно баь Iаьхар а еза, уналцIена хул. Цу гIулакхо къаьста хьахьокх же фу. Iулаш тоадар мел дика хIама да. Из боля жа долча моллагIча боахаме чакхбинкха йиш йолаш а ба. Цунна тешал деш а масал доаладергда аз.

Дулхи тхан дохкарах хьахулачул совгIа, дикача фух, уналцIена долаш хьалкхедаь жа дохкарах а боккха пайда хул тха боахама. ХIаьта пятилетка хьалхарча шера цхьоалагIча класса элитни бола 844 устагIа бехка хиннабале, укх шера 2223 бехкар. ТIехьа тIайоагIача хана кхы а дукхагIа дохка йиш а хургья, тха боахамера элитни жа тIаккхеташ мара тIерадуралаш доацандаь. Дикача фух дола жа хьалха цхьан ферме мара хиннадеце, хIанз шин ферме леладу.

Же фу, Iул тоадара лаьрхIа зооселекционни отдел вIашагIъеллай тха боахаме. ХIанз колхоза ший а хьайбашта искусственни осеменени ю станци а. Селекционно фу тоадара болх бара план хIара бетта оттаю. Цунга хьежжа къа а хьег. Ала деза, наха шоай декхараш цIенхаштта кхоачаIдеелга.

Бакъда, кхоачамболаш доакъар ца хуле селекционно фу тоадара балхах пайда хургбац. Тешаме доакъара база — толама лард. Из кхета а деш, доакъар кийчду цех вIашагIъеллай колхозо. Чах, баьций хьоарах, баьцех, кхыча культурех дийнахьеи буси 60—80 тонн доакъара гранулаш ю цига.

ХIара шу массаза доал шерду оаха лацерна дIаюв кхаш, дукхагIа а дикагIа а пайда эц хьувкъам алсамбаккха йиш хулийтача торовех, оргайоахаш тоам хьувкъам чуэцара а цунах доакъар кийчдара а технологи.

Цхьаккха устагIа тIера ца боалийташ жа хулла дикагIа жа Iангара дахара ерригa шоай торочаш фарцагIъякха къахьегаш ба хIана тха жа леладераш.

Р. АХМАДОВ,
Шелковской районa «Красный пахарь» колхоза жа леладеча цеха начальник.

ДIАДАХА КХОАЧАМБОАЦАРАШ

Делкъа ха яр со Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза механически мастерске кхаьчача. Техникань ремонт еш боахкачарех цхьабараш колхоза столове хIама дая бахабар, вокхаш коа а мастерской йоккхача помещене чугIолла а дIа-са ухаш лелар. ВIашагIъяьккхача машина юкхе латтар цхьа хIама къувсаш масеакх саг, иттанел совгIа вIамига саг могорни цеке доминох ловзаш вагIар.

— Делкъийга нах балхара мукъа баьлча де хIама а доацаш дус тхо, — йоах мастерске заведующе Тормосинов Петр Георгиевича. — Наькъ керда газет деша, лекцега ладувгIа, шахматех ловза безам ба. Бакъда, из де помещени йолаш дац тхо. Дуккъаза йийхай оаха цIе уголок вIаштIехьъяккхара помещени цох хIама хулаш дац.

Бакъдар аьлча, мастерской цу тайпара яьсса помещени йолаш яц, амма колхозхошa фу дича бакъахьа да шоаш хьахьех. Нормировщиней мастерке заведующеи цга истол мара ца латташ доякхa цIа да. Укх аьи истол дIахостара а эза, юкъе юкъ еллача дикка моттиг мукъаяргъяр. Цига истолаши гIандаши Iо а оттадаь, пенел плакаташ, лозунгаш, кхыдар хьалтехача хоза цIе уголок хургьяр.

Колхоза фермашка, кхаш леладеча бригадай станашка дика вIаштIехьъяьккхай гойтара агитаци, хIаьта укхаза цу гIулакха цхьанкха терно еш яц. Из шийса дац, хIана аьлча, механизаторех тийша да юртбоахама техника тоаелга, хIаьта цунга хьежжа хургба тIадцатIача шерра хьувкъам а. Кхаш, хьайбаш леладерий санна йоакхо е еза механизаторий а, царна кхетама болх а лелабеш, шерра йоаржае еза социалистически яхь.

Лакхе мел дийцар боахама кулгалхошта а партийни организаценна а доадамбоацар да аьнна хете в, цо хийцца дIабахийтац техникана ремонт яра болх. Ма хулла сихагIа дIадаккха деза из кхоачамбоацар.

А. ЗИМАРИН.

Тахан—энергетика Ди

Средин Азе йоккхагIчарех йола Вахш (Таджикски ССР) яхача хи тIа йолла Нурекски гидроэлектростанци хIоттам мощностаца — 2700 эзар киловатт — болх бе йолалийнад. Энергетически гиганта эггара тIехьара яйсла-гIа агрегат болх бе йолалийтай йиллача хано цхьа шу хьалла.

Халача лоамаш сейсмически хьалашка гIишлонхоша инженерни технически гIулакхашка диллача ше санна кхы йоаца дунен тIа эггара лакхагIа йола — 300 метр — Эйфелеи башнел лакхагIа, — йола плотина хьалъяьй. Итти ахи миллиард кубометр хий чуохшыш бола боккха форд хьабаьб. Лоамашца тIолла чахкхьаьва 36 километр туннелаш. Цунна юкъе хьалтьай дунеха эзарам нах бахам йола керда Нурек яха город.

Нурекски ГЭСо хIаналехьа а хьаю итташ миллиардаш киловатт-сахьаташ электроэнерги. Станци боккха лоархIам болаш я лоалахарча республикашта — Узбекски, Туркменски ССР-ашта. Керда водохранилища торо хулийтаргъя регионерча юртбоахама лаьтташта хиш дехна, хIаьта, хоаш ма дий, наст-наста йоаьал утташ хилар баькъа долаш хинтара хьувкьам ааллуш хилар.

ГЭС хаьал къоаста болх бе йолалайтара чотагIа йола энергетика дегIаяра лоархIаме этап я. Хьалъе лаьрхIад кхы а йоккхагIа мощность йола Рогунски энергетически комплекс. Вахш яхача хи тIа гидроузлай каскад хьаяр боккха лоархIам болаш хургда цу мехкара экономика лакхъяра.

СУРТА ТIА: Вахш яхача хи тIара Нурекски ГЭС.

Р. НЕТЕЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛОАРХIАМЕ ДАКЪА

Халкъа боахаме лоархIаме моттиг дIалоац энергетико. Цунца юкъаенна я теханара Iилма - технически прогресс а. Сага вахаре электричествах пайда ца эцаш цхьаккха а моттиг яц: промышленносте, юртбоахаме, бета гIулакхаш деча, дукхача кхыча моттигашка.

ГОЭЛРО план — кхоачашъярах дукха хувцамаш хиннад беррагача вай мехка, къаьстта а Нохч-ГIалгIайчене. Цох лаьца дувцаш Малхбузехьарча электросетей управлене начальника Киреев Виктор Ивановича карта тIара лакхавольтни линеш хьа а хьокхаш аьлар.

— Лакха напряжени йолча линеша гIа баьккхаб Нохч-ГIалгIайчерча лакхача лоамашкара Iойолаенна шаьрача аренга кхаччалца. ХIаьта, оаха мел доккха гIулакх ду дикагIа кхетадергда цифрашка хьежача. Малхбузехьарча электросетей управлени вIашагIъеллача 1937 шера тха лакхавольтни линей дIоахал деррига а 170 километр мара дацар. Цу шера пайда эцаш хиння энерги 37,3 миллион киловатт-сахьат яр. Шовзткъа шоагIча шера электроэнерги низ республике мел дегIабенаб дика хоургда вокх цифрашка хьежача. Ер шу дIадолалуш тха управленена чуйоагIача электросетей линей дIоахал 1275 километр дар, хIаьта дIахеца пайдана электроэнерги — 2 миллиард 537 миллион киловатт-сахьатага дIакхаьчар.

Боккха а чоалхане а боахам ба Малхбузехьарча электросетей управлене бар. Цо гIулакх ду республикерча юртарча пхе района: Урус-Мартановски, Ачхой - Мартановски, Сунженски, Назрановски, Малгобекски. Город Грознера дукхагIа йола промышленни предприятеш а цо электроэнерги лоаттаеш я. Масала, Заводской районера ерриги мехкдаьтта чакхдоаха заводаш, консерви завод, «Горскнефть» мехкдаьтта доакха управление, кхыраш Малхбузехьарча электросетей электроэнергех пайда эцаш я.

СССР энергосистема цхьа дакъа дола Малхбузехьарча электросетей линеш малхбузехьа - Къилбаседа-ХIирашкахьарча «Чермен» яхача подстанцеи Ставропольски краяхи дIаккет.

Дукха хIама ду управлене балдахоша шоаш гIулакх деча территоре тIа шахаддаш электроэнерги лоаттаяра. Даим тIаьхьожам лоаттабу подстанцешa, электролинеша беча балха. Ма хулла дикагIа а дукхагIа а автоматизаци механизаци е гIерт Управленена чуйоагIача электросетеша беча балха тIаьхьожам лоаттабара шин оперативно-диспетчерски пункт вIашагIъеллей цаI — Грознен шоллагIъяр — Пхьилекъонгай - Юртен. Мичча а подстанце е лини еха моттиг хилча оттаьча автоматико цу сахьате хоам бу оперативно-диспетчерски пунктага. Дежурне гоа ца еш цигача ремонтни бригада йохийт. Цу гIулакха шин бригада я укхаза вIашагIъелла, хIара бригаде вуъ-вуъ саг а чувоагIаш. Массадолча хIамайнца кийчъяь бригада сихха оарцагIъяла ивча хана а кийча я. Цул совгIа, болх оперативно чакхбахара хIара районе электросетей управленеш — РЭСаш вIашагIъехкай.

Болх тешаме а дикагIа а бе лаьрхIача управлене болхлоша социалистически декхараш тIаийцад. Уж кхочушъа а деш, республике эггара йоккхагIа хиннa стройка — ЭЛОУ-АВТ хьалъяь йистейоаллашехьа а электричества цун болх дIаболабалийтара шоашкара доагIар дир. Ноябрь бетта хьалхарча деношка укхаза хьалъаь аьлар шин трансформатор латта 25 эзар киловатт-сахьат низ бола подстанци. Мехкдаьтта чакхдоахача заводашта хаддаза мел эша электроэнерги лоаттаяр духьа А. Шерипова цIерагIча завода гаьна йоацаш пустойнера цхьаькхе а подстанци яьй.

Юртара районаш а йиташ теркал ца еш. Керда цу хьатIаьхьачалехьа Урус-Мартане хьалъяьргъя цхьаькха керда подстанци. Цу оагIорахьа дIайолхача электросетей линей 25 эзар киловатт-сахьат низ совбоаккхаргба цо. Иштта, балхаш деш да Пхьилекъонгай - Юрта оагIорахьарча линей низ а дукхагIа хилийтара.

Управлене дукха балхаш даьд электроэнерги дIаухийтача сеташка из йоа ца яйтара, цун кхом бара. Укхаза дика дакъа лаьцад рационализаторашей изобретателашеи. Совхка пар сина 38 рационализаторски предложени балха юкъейоалаярах 8,7 эзар сом экономически эффект хилар. Укх шера а дукха мах бола предложенеш тийнай управленерча рационализаторашa а изобретателаша а. Масала, А. И. Малцие, И. П. Устиновa сина предложенеш электросетей болх тешамегIа хургболаш я, дIаи хьаи деш дола оперативни къамаьлаш магнитофони лента тIа автоматически дIаяздергдолаш устройство яьй Н. Т. Комаровеи И. В. Комаровеи.

ДикагIа йолча рационализаторски предложенешка хьажараш-конкурсаш хул. Опыт йоаза кхыча управленешка ух.

Балха дикал лакхъергйола хьалаш къоаста а даь уж тIадола плакат массанена бIаргагургдолча хьалтехад. Цу тIа керттера дар да балхашта механизаци автоматизаци елга, социалистически яхь шерагIа йоаржаелга, моральни а материальни а поощренеш пайда а эцаш леладелга.

400 гарга саг чувоагIача интернациональни коллективана юкъе шерра яьржай социалистически яхь. Цун деза — В. И. Ленин ваь 110 шу дузаш хIаране шин-шин пятилетка кхоачашъелга.

Социалистически яхье массаза а лакха толамаш доахаш хьайоагIа ЛЭП-а служба, Малгобекски РЭС, оперативно - диспетчерски служба. Ерригсоюзни социалистически яхье дакъа лоацаш хиннай управлене коллектив. Яхьа хьалий итогех хьалхара моттиг яьккхай И. Н. Яценкос кулгалдеча ЛЭП-а служба ремонтни бригадо. Цунна СССР энергетика Министерства карара кара тела ЦIе байракхи ахчап премии еннай.

Управлене коллектив балха темпаш кхы лох а ца еш, пятилетка диълагIча шера заданеш кхоачаш а яь, сийленца накъъякха дага я В. И. Ленин ваь 110 шу дизара.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

ЦIейна накъадоагIаш

1979 ШЕРА 22 ДЕКАБРЕ 59 ШУ ДУЗ ГОЭЛРО ПЛАНА

ГОЭЛРО плана исторически лоархIам сенах латтар аьлча, из латтар, цу плано мехка халкъа боахам дегIабоалабара пачхьалкхен плана хьаьдача кепара 10 — 15 шу хьалха электрификаци ларда тIа материальни база хьалра цаькъаш белгалдаь хиларахи пачхьалкхен перспективни планировани юхьиг а хинна из дIаIтто хиларахи «ГОЭЛРО планагара хьадоладеннад, — аьлар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева — экономика Iилман наькъаца, планагIа комплекси дегIаахара истори» (Л. И. Брежнев. «Ленински наькъагIа», т. 2, оагI. 88).

Советски Iаьдал даьнача хьалхарча шерашке а деза Коммунистически партен цун баьчча В. И. Ленинеи чIоагIагIа уйла тIаахийтай вай мехка тешаме энергетически боахам хьабара. Цо аьхад электрификаце ларда тIа беррагача халкъа боахама Iилма-технически прогресс е йиш я, электрификаци я городаи юртаи юкъера вIашдухьаленаш дIайоахаргйолча низ болча факторех цаI.

Уж ленински положенеш чакх а йоахаш, халкъа боахама мел эш электрически йIовхалеи энерги телаш бола боккха энергетически боахам шийх доалахьа болаш йола держава а хинна дIаэтта тIехьайиса хинна Росси Советски Союза Коммунистически партеи цун ленински Политбюрои кулгалца.

ТIехь-тIехьа чIоагIагIа дегIбухаш йолча электроэнергетико йиш хилийтар 1935 шера — ГОЭЛРО плано лаьрхIа хиннача тIеххьарча хана — дерригача керттерча доакъошка планагIа лаьрхIараш тIехкхоачашде. Иштта ГОЭЛРО планагIа 30 электростанци хьалъе лаьрхIача метте, хьалъьй беррига а лаьрхIача 4338 эзар киловатт-сахьат, планагIа лаьрхIачул 2,5-зза дукхагIа, низ бола 40 электростанци.

Электроэнерги лехкара 1935 шерре а дунен тIа кхоалагIа моттиг лаьцар Советски Союзо. Германегарей США-гарен дIайиккхача, хIаьта 1947 шера бIубенна шоллагIа моттиг лаьцар.

ТIом чакхбаьннача тIехьагIарча шерашка мехка электроэнергетически боахам юхаметтаоттабелгеи дIахо дегIабоалабелгеи сихача темпагIа дийнад.

Семилетка (1959 — 1965 шераш) чакхйоалаш электростанцей низ 115 миллион киловатт-сахьатага кхаьчар. Алхха воръI шера алсамбаьккхар цул хьалхагIа дIадахача шерашка мехка ерригача электростанцейчул дукхагIа бола низ.

БархIлагIчеи ийслагIчеи пятилеткай шерашка электроэнерги лехкара заданеш тIехкхоачашйир. Советски Союзо йоаккха электроэнерги 1975 шера триллион совгIа киловатт-сахьатага дIакхаьчар.

ИттлагIа пятилетка производства эффективности балха дикали лакхъяра пятилетка я. Уж декхараш кхоачашделга Iалашдара энергетически боахам дегIабоалаберболаш йоза шерра программа белгальяьй КПСС XXV съездо.

1979 шера йоаккха электроэнерги 1245 миллиард киловатт-сахьатага дIакхаьчай. ХIанз вай мехко ше цхьанне йоахк ФРГ, Великобритани, Франци, Итали, Швеци, Австри санна дола экономически дегIадаьхна Европа мехкаш цхьана лаьрхIача йоаккхачул дукхагIа электроэнерги.

Мехка энергетика дегIаярца электрификаци дукхагIа ю вай Нохч-ГIалгIай республикана, хьалъеш латт подстанцеш, электропередачай линеш, реконструкци еш я электростанцей оборудовани. Алхха иттлагIча пятилетка 4 шера электростанцешка 3 турбина хийцай экономикегIа йола керда яраш а оттаь, экономичность лакхъяр дукха 7 яьяо реконструкци яьй.

Укх тIеххьарча 9 шера республике хьалъяьй 110 киловольт низ бола — 18, 35 киловольт низ бола — 47 подстанци, ТП — 6-10/0,4 киловольт низ бола 1448 станци, электропередачай 7428 километр линеш, цу даькъе 330 киловольт напряжени йолаш — 165 километр, 110 киловольт йолаш — 605 километр.

Цу деррагача хIамаша йиш хилийтай дегIабоагIача республика халкъа боахама электроэнерги дукхагIа тела а къахьегамхой быта хьалаш тоаде а.

А. ПРИЯМАК,
Грозэнерго РЭУ управляющи.

Иттлагlча пятилетка мулаш

ЭКИБАСТУЗ КЕРДА ЭТАП ДIАЙОЛАЕ КИЙЧЛУШ Я

Специалисташта хетачох, Урала дехьара дукха кIор боалла моттигаш сихха карерзаелга — дукхача советски экономически программай энергетически гаранти. Мехкарча малхбоалехьарча районашка да СССР-а чIоагIача доагора дукхагIа дола даьккъа (90 процентал совгIа). ТIеххьарча итт шера цу районашкара Советски Союза европейски дакъа тIа шозза дукхагIа кIор баьтаб. 1980 шера 120 миллион тоннага дIакхоачаргба из.

«Шаьрача Iаланица къовсар духьа санна хьаьхиннай укхаза городаш», — иштта яздy ший мехках вовзача казахски поэта Олжас Сулейменова. Къилбаседа Казахстана кестта санна шаьрача ара улла Экибастуз яха город уж дешаш бакъде йиш йолаш я. Москвера малхбоалехьа 2600 километр гаьна уллача цу районе хьахулаш латт Казахстане эггара йоккхагIчарех цаI йола Павлодар-Экибастузски территориально - производственни комплекс.

Цуй бийдала база — дукха кIор боалла моттиг. Цхьайолча моттигашка 180 метр сомача тIоанашта юкъе тIоадаь доалл 7 миллиард тонн гаргга чIоагIа доагор. ХIаьта из селлы дукха а бац. Малхбоалеи СибарегIарча кIора геттара йоккхача вIадооайша цIабечча (духхьал цхьан Канско-Ачински бассейне 140 миллиард тонн я). Бакъда, Экибастуза кIора тIоанаш кIорага дадац, из йийллача способаца боаккх. Цхьа тонн кIор баккхарга дIадодар — деррига а цаIн ахи сом. ХIанзарча техникаца болх беш болча экибастузски горнякаша отрасле эггара лакхагIа йола къахьегама оксарле я — болх беча цхьан сага лаьрхIача бетта 3800 тонн. ХIара шера Экибастузо 50 миллион тонн совгIа чIоагIа доагор лу — из ба масала. Великобритане кIора промышленносто дукхох ах хIана бац яьцна.

Укхазарча кIорах дукха нокъ йоаллаш хиларех из гаьнна дIакхухьилга пайдана дац. Цудухьа, шин шу хьалха КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои Экибастуза юххе низ болча йIовхала станцейн цар телача электроэнерге цхьа дакъа дIаухийтардолаш, Экибастуз — Центр, массаза тока электропередачай тIехлакхавольтни линейни комплекс хьаяра цхьана соцам тIаийцабар. Иштта низ болеи (1500 киловольт) дIоахал долеи (2415 километр) массазарча тока энергорасса дунен практике хьалха хьалъеш я. Экономисташ лаьрхIача 25 миллион тонн кIор шера транспортировка ца еш бутаргба цо. Укх шера декабре болх бе йолалургья 500 эзар киловатт низ бола ГРЭС-1 хьалхаре энергоблок.

Маьха беза боаца кIорм энергие — лард я 30 эзар квадратни километр территоре тIа (Швейцаре территорел кIезига йоккхагIа) хьалъеш латтача Павлодар — Экибастуза ТПК, йоах СССР Госплана производительни низаш Iомадара йолча совета сектора заведующе А. И. Имшенецкие. — ХIанзалехьа болх беш я 70 гаргга йоккха предприяти. «К-701» тайпах йола чархаш тIера машинаш архецаргйолча трактори завода реконструкци еш латт, шерью ферросплавайн алюминиевни заводаш. Хьалъеш латт вIаста-молибденови комбинат, болх бе йолаенай мехкдаьтта чакхдоаха завод — республикерча транспорта, промышленноста, юртбоахама бензин, дизельни доагор, мазут лоаттадер ТПК экономически перспектива — предприятеш ведомствашта юкъера вIашагIйихка технологически бувзамаш дегIаккхуллилга а дегIа координаци елга а.

— Территориальни а отраслени а хьашташ вIашагIъйихара процесс дIайолаеннай, бакъда, хIанз а вIаштIехьдаьнадац тха царна кулгалдара дикагIа йола оагIув хьалха. Цу гIулакха, хьагучох, кхы а массеха шу эш, — йоах региональни экономика вовзача специалиста академика Н. Н. Некрасова.

ТПК хьалъеча керда организационни формаш хьахул, координационни а отраслени юкъера а моттигера советаш вIашагIйохк. Экибастузе, масала, вIашагIъеллай парте обкома секретарь керте латта областной комисси. Цу чубоагIа трестий управляющеш, комплекс хьалъярца гIулакх доагIача йоккхача предприятей директораш, областерча организацей кулгалхой. Цхьаннена а хьалха ца а деллаш, комиссе новкъостал ду ТПК готтигача план дарие вIашагIъетталуча тайпанах министерства гIулакхаш оперативно цхьана чакхдахара. моллагIча ведомствана укх минуте хула пайдаи духьа социальни проблемаш къоастаяра дешаш юха ца деттийтара тIаьхьожам лоаттабу.

— Готтача производственни дешаш мара хьацит доацача цхьаболча кулгалхой психологи кувца езаш хул, — йоах КПСС Павлодарски обкома хьалхарча секретара Б. В. Исаева. — Город ведомственни поселкаш а яьскъа, бытовой хьалаш тоадарга дIадохийтачун чотах кхом бе безам болаш моттигаш яр. Из бахьан долаш Экибастузе хIанз а тIехьа тоъаш яц кафеш, берий бешамаш, стадионаш. ХIаьта ТПК цхьатарра эшача предприятей система хинна мича Iа, цунах-м дегIаена инфраструктура хила ма езий — фусамаш, школаш, берий бешамаш, больницаш, кинотеатраш, кхыдараш а долаш. Цудухьа боккха терках тIалоаттабу оаха нах чубаха цIенош хьалдара — ерригаш а дIалаьрхIача шу чакхдалалехьа 138 эзар квадратни метр йола фусамаш хьалъе езаш да тхо. Хьайиллай керда тикаш, йоккха спортивни комплекс хьалъяра кийчо еш латт. «Кавсевсельпроект» яхача институто Экибастуза центральни дакъа хьалдара керда план оттаьй. ХIаьта скъача, тIо боаллача, цIенха а гаьнаш ца хилача ара баьнцара йона хьалъеш латт, цо кIор боахача моттигех а йIовхала станцех а хьалкъоастаергья город.

Павлодар - Экибастузски ТПК хургдолчун къаьстта лоархIам болаш ба территориальни а отраслеви а планировани еча дикагIа йола оагIув белгалйоаккха «Планировани тоаярахи боахама механизмо производства эффективность а балха дикал а лакхъяра ю воздействи чIоагIъярахи» бола КПСС ЦК-ни СССР Министрий Советеи соцам. Республикай, край, халкъа депутатий областной а городской а Советий экономически бокъонаш шеръелга, производства территориальни балансаш уттаелгеи кертера продукци дIанийсъелгеи, ТПК эггара лоархIамегIа йола капитальни гIишлош хьалъеча сводни планаш уттаелга — из деррига а Къилбаседа Казахстанера комплекс дегIаахара керда цхьа этап.

Алексей ПУТИНЦЕВ,
АПН экономически обозреватель.

ДОЗЗОЛ ДЕХЬАРА

ХIара шера дегIадоагIаш а шерлуш а да советско-монгольски цхьана леладу гIуллакхаш. МНР-с болх беш ба советски гIишлояхой, геологаш, хьехархой. ЧIоагI а лу дегIа а доагIа шин мехка юкъера экономически, культурни бувзамаш.

СУРТА ТIА: советски специалисташа новкъостал а деш Улан-Баторе хьаьдеш латта вычислительни центр.

В. ЧЕРЕДИНЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Герз хьаделга сихдаргара — машаре цхьана гIулакхаш леладарга

Мосеехи шу хьалха мохк сагобаларах дикка хало тIаьтта хиллача Фриули — Венеци — Джулия чуйоагIача Итале къилбаседа-малхбоалехьерча областа бахархошта дукха ха йоацаш цхьаьнха бала тIаьттай. Укх шераьа стихийни боацар. Мехка эггара хозагIа йолча моттигех цаI лоархIача цар лаьтта, итальянски эскарех НАТО чудоагIача кхыча мехкий бIуний соединенеш йоакха масштабаш йола маневраш хиннача хана, лийлхар Iаламате дукха сиэрлашн бомбаш.

Моттигашкара бахархой чIоагIIа дукхалбеньар мекорашта.

Дукха итальянцаш «герзашка ихундара» политикане, оснаран герзаштен модернизаци яра планашта дукхалбовлара масалех алха цаI мара дац яз. Цу гIуллакхашта уж дукхалбенначa хана тIа-тIа дуьнегIа хоза малхбузехьеевропейски мехкий территоре тIа керда ядерни герз — «Першинг-2» яха ракеташ тIехьамаш дола ракеташ — дIанийсадара дахкъерта НАТО планашта дукхалбарий оадаш. 572 ракетах латтача американцашта нийчдаьча «шуняхь» 112 Италена хьожаль я.

Ноябрь бетта тIаххьарча денощка Риме, Неаполе, мехка кхыча городашка хиннай дукхален демонстрацеш, митингаш, дукхха нах лотаяь гермеш бе а ехха лелаш моттигаш, цига дакъа лаьццар ядерни Iоадалла доаув тохар тIагIертта дIа а дехаш. Мехка керда ракеташ дIанийсъяра дахкъерча американски плана дукхала латт общественноста шерра тIоенаш, аьрдехьара низаш, массехк католически организаци, кагирхой дикка дакъа, бовзаш йола политически а общественни а деятелаш.

ТIеха разрядка дешай хьалхехьара советски политик дIайовзанийтара чIоагIа лоархIаме хилар дукха ха йоаццаш Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев керте а волаш хиннача советски парламентски делегаце Итале яь визит.

Цунах дикка гийшар тIо дукха ха йоаццаш Итале такхдаьлла комитета бюро член, Агентство печати Новости Правлене хьалхара заместитель Л. А. Наумов керте латтача европейски кхерамзаленнея цхьана гIуллакхаш леладараш тIехьарча Советски комитета делегаце общественноста вIашагIкхетараш хиннача хана. Из яхар цига кIезига хьалхагIа вайцита ена хиннача цар делегаци ехарагIа, хIаьта Европерчеи Средиземноморьерчеи кхерамзаленнеи цхьана гIуллакхаш леладарон тIехьарча Итальянски форумо хьаша яь тIа а йийцар. Цу форума керте латт боваш болх общественни деятелаш, итальянски европейски парламентий депутаташ, мехка тайп-тайпарча политически партей цIи хеза деятелаш, хIаьта иштта массови общественни организацей векалаш.

Хиннча вIашагIкхетараш къамаьлаш долаш, дунеха проблемаш цхьатарра цаI кхетаешахьа, гучадаьлар Европе машарен разрядки политика дегIахар массаьена а хьаштдолаш тIема хилар, континента тIа ракетно-ядерни герз совдаккхара тенденци золуш хиларца дукхадаь наьх чIоагIа шекбалар. Къаьстта белгалдоакхар Л. И. Брежнева оттаь машара предложенеш тIема разрядка проблемаш къестаеча боккха политически лоархIам болаш хилар. Шинна а сагIоно белгалдаьккхар ракетно-ядерни герз хьаделга сихца далийтара, Европе латташ йола таьна лхара нин юкъера бола ядерни средстваш кIезигъяра дахкъера переговораш сиха йолайийтара европейски общественность хьинаре оарцагIъела эзаш хилар.

Цу шини организаце цIерашка хьахьокх цар ихерамале меттал, тайп-тайпара общественни сэрой йола пачхалхьелехеьаш цхьана яхаре материальни кIийле йола цхьана гIуллакхаш леладар а хьалоацаш хилар. ХIаьта цу гIуллакхага дилача а кIезига Iовьяц СССР-он Итален Малхбоалехи Малхбузехи пачхалкхашта юкъе берийте цхьана гIуллакхаш леладара дакъе вай мехкаш масалана кхуол торо кулийташ йола опыт. Цунна дола тешал да вай мехкашта юкъерча товарооборота боарам укх тIеххьарча пхе шера кIе миллиард гаргга сомага кхоачабеш советско-итальянски торгово-экономически отношенеш дегIахар.

Европейски кхерамзаленнеи цхьана гIуллакхаш леладораш тIехьарча Советски комитета делегаце визит йолаш хиннача вIашагIкхетарашен къамаьлаш е цIаьхха а хьахьенкхар Европера кхерамзале чIоагIъяран цхьана гIуллакхаш леладелга дегIадоаладаран. Халкъашта юкъе вIаши дуьцар кхетадар дегIадоаладарон земмаен климат оттаяра, герз хьаделга сихдара дахкъерча кхерамечу планий никъ хоадабара а халкъа низаш хесаяена а пайдане хургдолча тайпара цхьана гIуллакхаш леладелга кIоаргдара а тIадерзадеи гIо дергдола диалог вIаштIехьенккхара общественни низий лоархIам мел боккха а декхараш мел лоархIаме а да.

Г. БАУТДИНОВ,
АПН соб. корр.

Рим

ДУНАЙ ТIА ХЬАЛЪЮ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ГIИШЛО

Геттара чехка дода Дунай Братислава яхача города юххеда. Амма словацки столицана къулба-малхбоалехьагахьа 25 километр гаьна а даьнна, шийх Чехословакеи Венгреи юкъера доазув хилча, шортагIа дода Дунай. Хин хьерсам дукхача говнашта декъалу, йоккха а зIамига а итташ йола гIайреш хьа а еш. Хий Iаьржа денача хана къайлайоах уж, тIаьнка сага бIарг дIакхачац хин вокх йистага.

КIезига бала тIатессабац Дунага цу моттигашта. ХIанз а дицдалонза да 1965 шера эзараш гектараш дола дIадийнар оггара дикагIа хьувкъача лаьттая тIа а даьна цо итташ йола юрташ йохаяр. Цу бIаьсти кхы юхадахьаргдоалаш Iодикьар цо наха кьийтача ныкх хьахоннараш. Iаьржача хиво даь зедиъ миллиард гаргга кроиа маьха дар.

Вошал долча шин мехко — Чехословакеи Венгреи — вIашагIтехар шоай низаш Дунейна дирст йоллара. Габчиково яхача словацки городеи венгерски Надьмароши районе хьалхе йолалый хин-энергетически комплекс. Денгара денга шерлуш латт укхаза хина ена наступлене фронт.

Чехословацки венгерски инженераша новкъостал ду Габчиково-Надьмароша районе хила еззача тайпара йола комплексаш хьалхьяра Iалашмате йоакха опыт йолча советски специалисташа. Советски инженераша оттаьй Братиславана малхбузехьа улла Девин яха къаьна крепость йолччара дела из Iаьржача фордах дIакхетача кхаччалца долча дахкъа тIа Дунай комплексно карадерзадара концепци. Цул совгIа, СССР лоттаергьа чехословацки венгерски оагIорахьа хьалъергйолча электростанцешта эша технологически оборудовани. Советски проектни организацешеи специалисташеи гIо дергда иштта консультацеш ярцея техникацеи.

Габчиково-Надьмароша яха хин-энергетически комплекс — уникальни гIирс. Укхаза хьаергъя хIаране майда 50 эзар квадратни километр йола шинь хий лоаттаду моттиг. Хий лоаттадеча моттигашкаро дIадода канал Сулиженчул поэза шерагIа хургда. Из система хьалъяро дIаделхаргда цунца юкъа масех объект хьалъелга Дунай хьаделлталуча Ваг, Нитра, Грон яхача хишта регулировани елга. Цига де дезача балхий боарам хьагойт дукхъал чехословацки оагIорахьа хьа а акха дIадахьа деза лаьтта 100 миллион кубометр совгIа хилларо.

Чехословацки оагIорахьа гидростанци хьалъеш латтача моттигах «житни остров» оал. Цу тIа дукха ца лаьттана кIалхара хиш. Цхьабакъда, Дунайна чура хин боарам лохбелча, деррига хий дIадода.

Габчиково-Надьмароша яха комплекс социалистически мехкий халкъашта юкъерча интернациональни вошала керда символ а хинна дIаоттаргья.

Богуш КУХАР,
словацки публицист.
(АПН).

Профсоюзашка — отчетни хоржамаш

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТАШ

Укх денощка хилар химически мехкдаьттахимически промышленноста балхлой профсоюза обкома отчетно-хоржамий конференци. Цига доклад яьча профсоюза обкома председатела Н. А. Колесниченкос белгалдаьккхар, «РСФСР госкомнефтепродукта» управлене болхлоша, берригача советски наха а санна, КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума сопам, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева Пленуме дахь къамаьл, иттазлагIа хержача СССР Лаккхехьарча Совета шоллагIча сесса материалаш дег тIа ра къобабал а еш тIаийцалга.

Цу материалех йоагIаш йола вывод а яь кхетадаьд, предприятеи экономика дегIаккхувлара профсоюзни организацешна ергIйола воздействи, коммунизм хьалъеча цар лоацаргдолча дакъа хоарIаме форма ма хулла шерагIа социалистически яхь йоаржаелта, цунна дертIа кулгалделга хилар.

Социалистически яхь тха отрасле хIара шера шерлуш а чIоагIлуш а хьайоагIа. Таханарча дийнахьа яхьа тайп-тайпарча формашца тулалуш 25 эзар саг, управлене болх бечарех 95 процент ба уж. Дийнех кхо дакъа коммунистически хьисапе къахьегача болаис дакъа лоацам ба. Укхаза белгалданиккха деза 13 эзар гаргтача саго «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийлен цIи лелош хилар. «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи яьккхай ялх предприяте, 177 цехо, 545 смено. Яхье керттера дар да производства эффективность, къахьегама оасарле, араецача продукце дикал айелга, технически прогресс дегIаккхувалга.

— Производства эффективность а араецача продукце дикал а лакхъяра къовсам а ловттабеш, — аьлар конференце делегата, ацетонови завода завкома председатела С. П. Родителева, — тха коллективо сикай юртарча къахьегамхошта хIанагIа йоагIачул совнагIа шин миллион сома маьха продукци. Республикерча хьайбаш леладечарна лаьрхIа керда кхо тайпа продукци арахец оаха. Растворителаш ена цига технологешна карараяьй ацетон хьадара кхаь колоних латта керда схема. 1978 шера август бетта денах из продукци заводе арахеи сийлахьа шиисабарг а тIалатташ.

Конференце белгалдаьккхар арахецача продукце дикал лакха хилийтара отрасле дукха болх беш хилар. Цахови хинна хIама дац укхаза 28 тайпара изделии е арахецача ерригача продукцех 40 процент пачхьалхен дикала Знак йолаш арахецалга. Республикерча промышленноста ерригача отраслешта юкъе эггара лакхагIа бола хьонках ба из.

Мехкдаьттахимикашта юкъе ерзача социалистически яхьа дешзаш: «ХIара балха денна — дикала Знак!», «ТIехьабусараш боашаш бе болхIа», кхьяраш. Цул совгIа, укхаза пайда эцаш лелаш яхьа коллективни формаш а. Иштта, шоайла яхье лыша къахьегаш я «Грознефтеоргсинтеза» объединене, Къилбаседа Кавказа машинашкъа Грозненски отделене, «РСФСР «Госкомнефтепродукт» Грозненски управлене магистральни мехкдаьтта проводий Къилбаседа-Кавказски управлене коллективаш. Смежни йолча предприятешта юкъе дьрчача яхьо хоа а луш, болх тоебу, новкъостий хилар тарра дIа-са гIулакхаш ду.

— Массане а гIо новкъостал дар бахьан долаш, — аьлар «Грознефтеоргсинтез» яхача производствени объединене начальника Г. А. Яценкос, — вIаштIехьдаьлар ЭЛОУ-АВТ яхача шин моргкхы йоацача установка болх оттаьнча хапал хьалха дIаболлабалийта.

Республике шерра йоаьахам я отрасле балха хьалха латтачар цIераш. Царна юкъе ба ацетонови завода аппаратчик А. М. Джамалдинов, Анисимова цIерагIча завода вокхагIвола оператор В. П. Пятотько, Ленина цIерагIча завода вокхагIа вола оператор, Социалистически къахьегамин Турпал Н. И. Ведерников, Шерипова цIерагIча завода оператор З. П. Илунова, производствено-товарни контора оператор А. М. Солмаха. СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода аппаратчик Н. П. Кульменко, дукха къыбараш. Цар са ца хьоден беча балхо нах тIахьех лакха хьоккхамаш а доахаш къахьегара.

Иштта къахьегаш йолча дукхача коллективашта толамца кхоачашъю шоай планаш а социалистически декхараш а. Чакхбаьннача цхьайтта бетта «Грознефтеоргсинтез» объединене коллективо плавал совгIа маьхала яьккхай 600 эзар сома продукци. ХIаьта, производствено-товарни контора коллективо потребителашта дIаяхьийтай плановии задане совнагIа 2 миллион сома продукци. Дикка хьоккхамаш даьхад Ленина, Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача заводий къахьегамхоша а.

Цунца цхьана, конференце къамаьл дьрача белгал ма даккхара, цIенхаштта дола дукха кхоачамбоацараш а да социалистически яхь вIаштIехьъаккхара дакъе. ДикагIа йола опыт йоцача хана профкомаш йоцлу тIехьаьоса коллективашта практически новкъостал де.

Цудухьа, отрасле болх беча нахах 900 гаргга саг планови задаеш кхоачаш ца еш ва. Цу гIулакхо хьахьокх цхьайолча профкомашта «ТIехьабусараш а боадаш болх бе» яхача социалистически яхьа чулоацам бицбенлелга.

— Чурча распорядкай правилаш телхаеш хилар бахьан долаш, — аьлар Ленина цIерагIча ГНПЗ электромонтера М. А. Хомича, — цеха коллективо завода болхлошта юкъе яьржача социалистически яхье цIаькха а вIаштIехьдаьннадац хьалхара моттиг яккха. Оаха лийча, гучадаьннад тхона къахьегама дисциплина телхаерашта юкъе, дукхагIча даьгье, кагирхой болга. Из да комсомола комитето а профкомо а кагирхошта юкъера кхетама болх дертIа вIаштIехьбаьнна ца хилар.

Цо дийцар хьалхаьцар СССР 50 шу дизара цIерагIча химически завода аппаратчика Н. Ф. Стукаловас. Заводе денией буса дежурство а оттаь техника дукха кхоачамбоацараш гучадаьлар. Иштта, бийсана цхьаболь нах балха ца увлаш, кхтера хана хьалха дIаухаш, балха тIехьабусаш, оборудованета биззача низаца болх ца байташ укхаза моттигаш хилар гучадаьлар.

Оборудованета биззача низаца болх ца байтилга дийцар конференце Шерипова цIерагIча завода установка начальника Р. К. Дадашева. Цо аьлар, ремонтникий бехках цхьайолча установкаша дукха ха йоалах болх ца беш сайца латташ.

Цо дийцар баьзьир «Грознефтехимремстрой» треста № 3 йолча участка начальника П. Н. Камышникова. ХIаьта а, аьлар цо, массана а тха бехк болаш а хилаш гIулакх. Тресте массаза а тоьаш бац болхлой. Цун а шиа бахьан да. Социально-бытовой хьалаш дика вIаштIехьдаьлхадац тресте (кIезига я квартираш, тоьаш яц берий дошкольни учреждениеш, эсала болх бу общественни городской транспорто). Цудухьа, нах каст-каста балхара дIабувал укхаза. Дукхьал укх шера дIабахача 11 бетта балхара эзар совгIа саг дIаваьннав, балха керда хьайийцав 800 гаргга. Тресте болх беча 2096 сагага хьежача уж геттара йокхий цифраш я.

Цул совгIа, ремонта эша треста болхлой каст-каста Нохч-ГIалгIай гIишлоп управленена новкъостал де ихува. Кхы цхьаькха а хилар новкъарле еш. «Грознефтеоргсинтез» яхача объединенена реорганизаци ена хана треста «ЮагIа» эзаш хинна подразделенеш а йоацаш йисар: УПТК, стройиндустре база, автотранспорт.

Докладчико а прениешка къамаьл даьраша а йоахар, отраслерча къахьегамхоша уж деррига кхоачамбоацараш дIа а даьха, керда толамаш доахаргда. Из иштта хургхилар теша ду В. И. Ленин ваь 110 шу дизара бакха боагIача бесса пакъабалара бола болам укхаза хIара денна шерлуш хилар.

Конференце социалистически яхь шерагIа йоаржапра болча дешаашца цхьана дийцар социальни страховане къахьегам лорабара, культурно-бытовой, кхыдола дешаш. Цу дешех лаьца къамаьлаш дир «РСФСР Госкомнефтепродукт» управлене Грозненски мехкдаьтта база начальника А. А. Нехабалиева, производствено-товарни контора аппаратчика Э. А. Никитина, «Грознефтеоргсинтеза» ОРСа тика чу латтача З. Я. Яковлевас, облсовпрофа председатела О. С. Беляева.

Конференце балхаца дакъа лаьцар «Союзнефтеоргсинтеза» ерригсоюзни производствени объединене начальника заместителa В. С. Тарабанова, химически а мехкдаьттахимически а промышленноста болхлой профсоюза ЦК технически инспектора А. В. Пономарева, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома мехкдаьтта а химически а промышленноста отдела заведующе заместителa Р. М. Таштамирова.

Хьалхарча организационни пленуме профсоюза обкома председателалла юха а Н. А. Колесниченко хержар.

Г. СВЕТЛИДИН.

Юкъарча гIулакхо кхотабаьраш

Пхийтта шу. Дукха хIама карагIдаргда шу башха йоакха йоацача ханах дийначуина тIаккулац болча, ха йехьа ца бовечеи дегаш доагаш болчеи наха. Иштта нах ба нийсса пхийтта шу хьалха Л. Н. Толстоя цIерагIча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета исторически факультета студентех исторически Iилмай доктора, профессора В. Б. Виноградова вIашагIъеллача археолого-краеведчески кружоке вIашагIкхийттараш.

Цу юкъа духхьашха цу кружоке Нохч-ГIалгIайчен тiира зама лакхьара истори Iомаде болабеннача кагирхоех итташ бахьнаб Iилма тахкара накъа цIа. БIаь совгIа Iилман статьяш, хоамаш, заметкаш арахийцай кружковцаша моттигерча а академически а изданешка. Тахан Iилман балхахой, школа хьехархой, журналисташ болча В. Петренкос, Т. Магомадовас, Р. Даутовас, Х. Мамаева, С. Дударева, Д. Чахкиева, К. Ерманукаевас, дукхача кхычар шоай статьяш тIа гIеттаду Iилмаза санна общественни а лоархIам бола дешаш.

Общественносто дикка тIайийцар шин шу хьалха Грозне арадаьнна, керттерча дакъе кружкова доакъошхой материалех латташ дола, «Археологи атеизма дешаш» яха статьяй сборник. Цун лакха мах хоадабир вай республикерча бараша санна Москверча, Ленинградерча, Киеверчеи кхыйолча городашкарчеи цIи хезача Iилмахоша. Каст-та арадала дезаш да кружковцаша кийчдаь «Археологи Къилбаседа Кавказа этнически истори дешаш» яха кхы цхьаькха а сборник.

Хьинаре дакъа лоац кружокерча кагирхоша тайп-тайпарча Iилман конференцешка. Укх пхийтта шера цар дакъа лаьцад 37 региональни, ерригсоюзни студентий а Iилмахой а конференцешка. Уж юстара латтанзар боккха Iилман а общественни а лоархIам болаш йолча укх шера октябрь бетта Грозне чакхъяьнккхача «Къилбаседа Кавказа къамий исторически кхелашнара Россе прогрессивни лоархIам» яхача ерригроссийски конференцена а. Нохчий а гIалгIай а Россех дIакхетара лоархIаме проблема Iилман накъапа къоаствеча шоашкара дикка дакъа юкъедихьар кружоке хьалхийнача къонача Iилмахоша.

Царна кагагIдаьннача дикача гIулакхех да цар хадданза Iилман популярни болх лелабелга. Кружковций айхха бувзамаш тоссаденнад школай дешархоща, вузий студенташца, къонача болхлоща. Цар гIо ду школашка, дешара юкъерча заведенешка исторически кружокаш, музееш вIашагIъехкача.

Укх денощка университете кружока 15 шу дизара хеталуча тематически сайрене вIашагIкхийтта хилар цун доакъошхой, Iилман общественноста вакалаш. Цига «къаьнача» кружковцаша дийцар шоай балхах лаьца, дIахо де дерхIарех. Массане а теркам тIаозаш яр кружковцаша кийчъяь выставкаш, стендаш, суртий монтажаш.

Дукха да цу кагирхошта карагIдаьннараш, кхы а дукхагIа да цар дIахо де лерхIараш. Цар аьттув балба!

С. ПАРЧИЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ФЕ ХИЛА

Вай мехка долла хIама ду сага дукъа, сага хIама-тоадар дукъа. Лакхху халкъа вахару боарам, тоаьху чуIеча моттигий хьалаш, гIишлошта кхерам хургбоацаш ухмиех делбуалара яна объекташ я хьалъеш.

Массехк бутт хьалха Заводской районе бахача наха теркалийр Ленина ДК-ана гаьна йоаццаш Маяковске цIерагIча улицагIара гIишлой майда. ХIаьта тIехьагIо гIишлонхоша объект эксплуатаце дIаелнача хана, берригаш а тамаш еш гIадбала бар — городе эггара хьалха яьнила лаьтта кIал гIолла гIашлой улицах дехьабувла переход яр из. ОагIонца тIа а кIал а теха мрамори Iовкъаш а, хоза светильникаш а, чухьа цIена а йолаш, валлалца бIарахьежаргволаш хоза моттиг, совгIат да из.

Ленина улицагIа хьалъяь йолаш латташ, лаьтта кIалгIолла гIашлой улицах дехьабувла кхо переход кхы а я. Цар йиш хулийтаргья светофорий объектай кхьа дакъа дIаданкха, наькъагIа йолха машинаш хийцца лелийта, уж наха гарга йоагIаргйоацача яха а цу тайпара, наькъашка транспортаца дукъаденна хулеча хатарех уж лорабе а.

ХIаьта хIама укх сахьата гIашлой башха кхерам бац наькъа тIа машин нийслург ма йиш яцина. Наькъашка гIолла лелара правилаш вIалла тергал а ца царех дукхлабараша.

«Лотуринский» совхоза тракторист Шахлара больница йолча гIолла цIаькха автомобилаш лелача наькъа тIа ийккхаы, хIаьта цу хенна тIехйоала легковой автомобиль тIа а эккхийта вожаваьв. Цуна водитель В. Мусаев, бахьдар аьлча, медицински учреждене гарга ххаьчача хана машин лаьгIье сааш вар. Массехкнахьа човнаш я яь больнице вихьав гIашло.

Наькъах дехьа вовлача хана лора ца валарах, сихвалах шайна Iоакал тIаэзэй «Трансмаш» завода контролера А. И. Передьнос. Из, ше тика чура хьаьархальча, светофор йолча кхаччалца ила а ваха сатийна наькъах дехьавала везача метте, гаргга кхаьча йоагIаш автобус а йолаш улицах дехьавала шийн кхуврга мотташ, ше лаьттачара дIахьиддав. Цхьабакъда, къевкало, хийттача тайпара лаьрхIар кхоачаш ца а хулийташ, автобуса чархашта кIал ниисвав из, хIаьта иштта цун валар а хиннад. Из деррига а гIашлой дехьабувлача моттиге кхаччалца, 30 метр хьал мала вала мехьал ярях нийсденнад.

Нагахьа сина вай дийна хIамаш гIашлой тоаш бехке болаш нийсденнадале, цхьаькха тайпа хIама «Жигули» № 42-18 ЧИМ лаьла воагIаш хинна гор. Назране ваха А. Арсханова бехке йолаш нийсденнад. ГIашлочоа машин тIа а теха, кхы цунна цхьаькха тайпа новкъосталле а деш дIаваха из. Цхьабакъда, сихха оарцдаларах из хьа а леха, цунна лаьь материал следственни органашка дIачуеннай.

ДIадахача кIирагIа (13 декабргара 20 декабрга кхаччалца) республика наькъашка 50 авари яьй, 2 саг ве а вуш, 18 сага човнаш а еш.

НГIАССР МВД ГАИ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Iуьйранна гимнастика.
9.05 — «АБВГДейка».
9.35 — «Шоана, дай-наной».
10.05 — «Дуьна товараш — дуьненгIа».
10.35 — Художникех дола дувцараш. РСФСР заслуженни художник П. Леонов.
11.00 — «Iуьйранна почта» яха музыкальни программа.
11.35 — «Из шоана могаргда».
12.25 — «Спортлото» тираж.
12.40 — «Уналцlено». Iилман популярни программа.
13.30 — «Москвичка» телевизионни клуб.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — «Тахан — энергетика Дий». Передача дакъа лоац СССР энергетикай электрификаци министра П. С. Непорожне.
15.00 — Энергетика дийна хетаь йола музыкальни программа.
15.45 — «Тха обозрение». Передача дIахьор политически обозреватель Ю. А. Летунов.
16.30 — «Ватага», «ВорхI муж» яхача телевизионни спектаклай премьера. Автор — С. Соловейчик. ЯллагIа истори. «Къовсам».
17.15 — «Гуш дар — ...».
18.15 — Мультипликационни фильмай программа.
18.45 — «9-тIа студи». Передача дIахьор политически обозреватель В. С. Зорин.
19.45 — Эггара хьалха бос болча телевидене экрана тIа. Дукха серий йола художественни фильм «Маьхна чам». ДаьлагIа фильм. «Даьхен наькъ».
21.00 — «Ха».
21.35 — Рио-де-Жанейро хиннача зонанта юкъерча шахматий турнирий итогаш.
22.00 — «Геттара хозача баьццарча Дунай тIа» И. Штраусан произведенеш латта концерт. Чакхдаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

10.00 — Энергетика дийна хетаь йола документальни фильмай программа.
10.50 — Вай бен.
11.20 — «Литературни дешарие». Ю. Казаков. Дувцараш.
11.50 — Шахматни школа. Разрядникий класс. Эндшпиль.
12.20 — Эрсий мотт.
12.55 — Мультипликационни фильм.
13.05 — «Сердало а бIоаша а душ бараш». Энергетика дийна лаьрхIа (нохчий меттала).
13.35 — Советски Союзе гIолла. Кинопрограмма.
14.10 — «Спорт-клуб».
14.35 — Х. Ошаев. Литературни портрет (гIалгIай меттала).
15.35 — Киножурнал.
16.05 — «Шоаттаи вIашагIкхетараш».
16.55 — «ДIадедача наьнн тата». Телевизионни художественни фильм. Хьалхара серии.
18.15 — «Когбеьнкараш» тIом тIа хиннача доттагIий клуб. Къилбаседа Флота ветеранаш вIашагIкхетар.
19.30 — Спортивни программа: Волейболах йола СССР-а чемпионат. Кхалнах. «Сокол» (Киев) — «Уралочка» (Свердловск). Массера еш йола передача. Баскетболах йола СССР-а чемпионат. Кхалнах. «Кибиркштис» (Вильнюс) — «Спартак» (Ленинград). Ленинградера еш йола передача. Пехьаьхь — «Бийса лаьтъела хийла шуи, берашо».
21.00 — Телевизионни документальни фильмай программа.
21.40 — «Иркутски истори». Телевизионни художественни фильм. Хьалхара шоллагIа серии.

23 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Зарядка с дIаэтта».
9.05 — «Абзалиев» яхача Пачхьалкхен хелхара ансамбля концерт.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Советски Союза гIулакх ду!».
11.00 — Фильм балча хьоашагIа. «12 бутт». Телевизионни художественни фильм. Хьалхара серии.
12.20 — «ДIалокх ирфа». Фильм-концерт.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — Театральни спектакль. Д. Валеев. «Вахар ду хьона». М. Н. Ермоловой цIерагIча Московски театра фильм-спектакль.
16.15 — «Вахара йола путевка» яхача телевизионни циклех дола «Дошо обрез» яха документальни фильм.
17.00 — «Марша доагIалда, кордаха» телевизионни фильма программа.
18.30 — «Дунен халкъий иннораш».
19.00 — Спортивни программа. Боксах йола СССР-а абсолютни чемпионат. Горнолыжни спортах йола кубок.
20.00 — «Кинонекъахочо клуб».
21.00 — «Ха».
21.35 — Баку хинна VIII Ерригсоюзни телевизионни фильмай фестиваль. Фестивале хьалхара приз яьккхача «Бетховена вахар» яхача телевизионни музыкальни фильма премьера. ШоллагIа фильм. Чакхдаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

10.00 — Дунен халкъашта юкъерча берий шера хетаь телевизионни фильмай программа.
10.25 — «Шоана, дай-наной!».
10.55 — «Iуьйранна почта» яха музыкальни программа.
11.25 — «П. Нерудай поэзи».
12.15 — «Хьайбай дунен тIа».
13.15 — «Уналцlено», Iилман-популярни программа.
14.00 — Документальни фильм.
14.20 — «Са дай-нанаш санна».
14.50 — Киножурнал.
15.00 — Цох фу хетт шоана. «Балара дIа хIама йола яьо, зIамига саг?».
15.30 — Бос бола телевидени. В. И. Ленин ваь 110 шу дизарга. Нохч-ГIалгIай комсомольски организаце 60 шу дизарга. Республикански телевизионни конкурс. Чакхъаьлча — фильм.
17.00 — «ДIадедача наьнн тата». Телевизионни художественни фильм. ШоллагIа серии.
18.00 — «Олимпиада-80».
18.50 — Халкъа мелодеш.
19.00 — «Театра дола дувцараш».
20.00 — «Бийса лаьтъела хийла шуи, берашо».
20.15 — Баскетболах йола СССР-а чемпионат. Кхалнах. «Уралмаш» (Свердловск) — ТТТ (Рига). Ленинградера еш йола трансляци.
21.00 — Карельски телевиденей радиони симфонически оркестра солистий концерт.
21.30 — «Зима лаьрга шун цIа-тIа» яха документальни фильм.
21.40 — Телевизионни короткометражни художественни фильмай программа.

РАДИО

22 ДЕКАБРЬ
ЭНЕРГЕТИКА ДИ

6.40 — Юртара кхаъ (нохчий меттала).
6.55 — Амараш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.20 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.25 — «Хьона да, Даьс, салтечун доге» (эрсий меттала).
10.20 — Халкъ делакъеж (нохчий меттала).
11.06 — Энергетикий цIейна хетань программа (эрсий меттала).
11.40 — «Хьона да, Даьс, салтечун доге» (гIалгIай меттала).
12.30 — Энергетикашта хетадь дола концерт (нохчий меттала).
14.30 — «Сатирически таргIа тIа» (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала).

23 ДЕКАБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программа (эрсий нохчийн меттала).
8.25 — «Шоана дукхаеза эшараш».
11.15 — «Вай ваьларчара мукъамаш» яхача циклех йола передача (эрсий меттала).
16.00 — «Къона гIеньа» (нохчий меттала).
18.00 — «ЦIи сийбеаш» (гIалгIай меттала).
18.30 — «Нанена доттагIаш доларе» яха концерт (гIалгIай меттала).

Хоаттам

Тахан республике гIоллеи Грозненеи хувцалуш морхаш а йолаш йоачан а йоацаш, къилбаседа-малхбоалехьара 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике —2, +3, Грозне—0 гаргга градус йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка йоачан а йолаш, дохк а доьллаш, ша билла а йолаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана —1, —6, дийнахьа 0, +5 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-06; редактора заместитела — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта бовхама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-06; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи денощка.

СФ00216. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 7359.